

Publikatieblad

van de Europese Gemeenschappen

ISSN 0378-7087

L 228

35e jaargang

11 augustus 1992

Uitgave
in de Nederlandse taal

Wetgeving

Inhoud

I *Besluiten waarvan de publikatie voorwaarde is voor de toepassing*

.....

II *Besluiten waarvan de publikatie niet voorwaarde is voor de toepassing*

Raad

- ★ Richtlijn 92/49/EEG van de Raad van 18 juni 1992 tot coördinatie van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen betreffende het directe verzekeringsbedrijf, met uitzondering van de levensverzekeringsbranche, en houdende wijziging van de Richtlijnen 73/239/EEG en 88/357/EEG (derde richtlijn schadeverzekering) 1

- ★ Richtlijn 92/59/EEG van de Raad van 29 juni 1992 inzake algemene produktveiligheid 24

92/412/EEG:

- ★ Besluit van de Raad van 29 juni 1992 betreffende de sluiting van de Samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Economische Gemeenschap en de Republiek Finland voor onderzoek en technologische ontwikkeling op het gebied van hernieuwbare grondstoffen: bosbouw en houtprodukten (met inbegrip van kurk) (Forest, 1990-1992) 33

Samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Economische Gemeenschap en de Republiek Finland voor onderzoek en technologische ontwikkeling op het gebied van hernieuwbare grondstoffen: bosbouw en houtprodukten (met inbegrip van kurk) (Forest, 1990-1992) 34

92/413/EEG:

- ★ Besluit van de Raad van 29 juni 1992 betreffende de sluiting van de Samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Economische Gemeenschap en het Koninkrijk Zweden voor onderzoek en technologische ontwikkeling op de gebieden hernieuwbare grondstoffen: bosbouw en houtprodukten (met inbegrip van kurk) „Forest” en recycling van afval „Reward” (1990-1992) 40

Samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Economische Gemeenschap en het Koninkrijk Zweden voor onderzoek en technologische ontwikkeling op de gebieden hernieuwbare grondstoffen: bosbouw en houtprodukten (met inbegrip van kurk) „Forest” en recycling van afval „Reward” (1990-1992) 41

2

Besluiten waarvan de titels mager zijn gedrukt, zijn besluiten van dagelijks beheer die in het kader van het landbouwbeleid zijn genomen en die in het algemeen een beperkte geldigheidsduur hebben.

Besluiten, waarvan de titels vet zijn gedrukt en die worden voorafgegaan door een sterretje, zijn alle andere besluiten.

II

(Besluiten waarvan de publikatie niet voorwaarde is voor de toepassing)

RAAD

RICHTLIJN 92/49/EEG VAN DE RAAD

van 18 juni 1992

tot coördinatie van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen betreffende het directe verzekeringsbedrijf, met uitzondering van de levensverzekeringsbranche, en houdende wijziging van de Richtlijnen 73/239/EEG en 88/357/EEG (derde richtlijn schadeverzekering)

DE RAAD VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap, inzonderheid op artikel 57, lid 2, en artikel 66,

Gezien het voorstel van de Commissie ⁽¹⁾,

In samenwerking met het Europese Parlement ⁽²⁾,

Gezien het advies van het Economisch en Sociaal Comité ⁽³⁾,

- (1) Overwegende dat de interne markt in de sector schadeverzekering zowel uit het oogpunt van de vrijheid van vestiging als uit dat van het vrij verrichten van diensten moet worden voltooid, ten einde het voor verzekeringsondernemingen die hun hoofdkantoor in de Gemeenschap hebben, gemakkelijker te maken in de Gemeenschap gelegen risico's te dekken;
- (2) Overwegende dat Tweede Richtlijn 88/357/EEG van de Raad van 22 juni 1988 tot coördinatie van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen betreffende het directe verzekeringsbedrijf, met uitzondering van de levensverzekeringsbranche, tot vaststelling van bepalingen ter bevordering van de daadwer-

kelijke uitoefening van het vrij verrichten van diensten en houdende wijziging van Richtlijn 73/239/EEG ⁽⁴⁾ reeds aanzienlijk heeft bijgedragen tot de totstandbrenging van de interne markt in de sector schadeverzekering door aan verzekeringnemers die wegens hun hoedanigheid of grootte of wegens de aard van het te verzekeren risico geen bijzondere bescherming behoeven in de Lid-Staat waar het risico is gelegen, totale vrijheid te verlenen om een beroep te doen op een zo ruim mogelijke verzekeringsmarkt;

- (3) Overwegende dat met Richtlijn 88/357/EEG derhalve een belangrijke stap is gezet op de weg naar het samenbrengen van de nationale markten in één geïntegreerde markt; dat thans door middel van andere communautaire instrumenten en met waarborging van een adequate bescherming voor de verzekeringnemer verdere stappen op die weg moeten worden gezet, ten einde alle verzekeringnemers, ongeacht hun hoedanigheid, hun grootte of de aard van het te verzekeren risico, de mogelijkheid te geven een beroep te doen op elke verzekeraar die zijn hoofdkantoor in de Gemeenschap heeft en die daar zijn bedrijf uitoefent op grond van het recht van vestiging of in het kader van het vrij verrichten van diensten;
- (4) Overwegende dat de onderhavige richtlijn aansluit op de communautaire wetgeving die reeds tot stand is gebracht met name door Eerste Richtlijn 73/239/EEG van de Raad van 24 juni 1973 tot coördi-

⁽¹⁾ PB nr. C 244 van 28. 9. 1990, blz. 28, en PB nr. C 93 van 13. 4. 1992, blz. 1.

⁽²⁾ PB nr. C 67 van 16. 3. 1992, blz. 98, en PB nr. C 150 van 15. 6. 1992.

⁽³⁾ PB nr. C 102 van 18. 4. 1991, blz. 7.

⁽⁴⁾ PB nr. L 172 van 4. 7. 1988, blz. 1. Richtlijn gewijzigd bij Richtlijn 90/618/EEG (PB nr. L 330 van 29. 11. 1990, blz. 44).

- natie van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen betreffende de toegang tot het directe verzekeringsbedrijf, met uitzondering van de levensverzekeringsbranche, en de uitoefening daarvan ⁽¹⁾ en door Richtlijn 91/674/EEG van de Raad van 19 december 1991 betreffende de jaarrekening en de geconsolideerde jaarrekening van verzekeringsondernemingen ⁽²⁾;
- (5) Overwegende dat met de onderhavige richtlijn wordt beoogd een wezenlijke, noodzakelijke en voldoende harmonisatie tot stand te brengen om te komen tot een wederzijdse erkenning van de vergunningen en van de stelsels van bedrijfseconomisch toezicht, waardoor een en dezelfde vergunning voor de gehele Gemeenschap geldig is en waarbij het beginsel geldt dat het toezicht wordt uitgeoefend door de Lid-Staat van herkomst;
- (6) Overwegende dat voortaan voor de toegang tot en de uitoefening van het verzekeringsbedrijf derhalve één enkele administratieve vergunning is vereist, die wordt afgegeven door de autoriteiten van de Lid-Staat waar de verzekeringsonderneming haar hoofdkantoor heeft; dat deze vergunning de onderneming het recht geeft overal in de Gemeenschap haar werkzaamheden uit te oefenen, hetzij op grond van het recht van vestiging, hetzij in het kader van het vrij verrichten van diensten; dat de Lid-Staat van het bijkantoor of van de vrije dienstverrichting van verzekeringsondernemingen die op zijn grondgebied het verzekeringsbedrijf wensen uit te oefenen en waaraan reeds in de Lid-Staat van herkomst vergunning is verleend, niet langer een nieuwe vergunning zal kunnen verlangen; dat Richtlijn 73/239/EEG en Richtlijn 88/357/EEG hiertoe in die zin moeten worden gewijzigd;
- (7) Overwegende dat de verantwoordelijkheid inzake het toezicht op de financiële soliditeit van de verzekeringsondernemingen, met name op de solvabiliteit, de vorming van toereikende technische voorzieningen en de dekking van deze voorzieningen met congruente activa voortaan berust bij de bevoegde autoriteiten van de Lid-Staat van herkomst van de verzekeringsonderneming;
- (8) Overwegende dat een aantal bepalingen van de onderhavige richtlijn minimumnormen vaststellen; dat de Lid-Staat van herkomst strengere regels kan opleggen aan verzekeringsondernemingen waaraan door zijn eigen bevoegde autoriteiten vergunning is verleend;
- (9) Overwegende dat de bevoegde autoriteiten van de Lid-Staten over de nodige controlemiddelen moeten beschikken om te garanderen dat de verzekeringsonderneming overal in de Gemeenschap haar werkzaamheden op regelmatige wijze uitoefent, ongeacht of dit op grond van het recht van vestiging dan wel in het kader van het vrij verrichten van diensten geschiedt; dat zij met name passende vrijwaringsmaatregelen moeten kunnen treffen of sancties moeten kunnen opleggen om onregelmatigheden en inbreuken op de bepalingen inzake het toezicht op het verzekeringswezen te voorkomen;
- (10) Overwegende dat de interne markt een ruimte zonder binnengrenzen omvat en de openstelling van het gehele schadeverzekeringsbedrijf in de gehele Gemeenschap impliceert, zodat elke verzekeraar die een vergunning heeft verkregen, elk in de bijlage bij Richtlijn 73/239/EEG genoemd risico kan dekken; dat het daartoe noodzakelijk is alle monopolies op te heffen waarover bepaalde instellingen in een aantal Lid-Staten voor het dekken van bepaalde risico's beschikken;
- (11) Overwegende dat de bepalingen betreffende de portefeuilleoverdracht dienen te worden aangepast aan de bij deze richtlijn ingevoerde regeling inzake een enkele vergunning;
- (12) Overwegende dat met Richtlijn 91/674/EEG reeds de wezenlijke harmonisatie tot stand is gebracht van de bepalingen van de Lid-Staten betreffende de vorming van de technische voorzieningen die de verzekeraars ter garantie van hun verplichtingen moeten aanleggen; dat deze harmonisatie de wederzijdse erkenning van deze voorzieningen mogelijk maakt;
- (13) Overwegende dat de regels betreffende de diversificatie, de lokalisatie en de congruentie van de tegenover de technische voorzieningen staande activa moeten worden gecoördineerd ten einde de wederzijdse erkenning van de voorschriften van de Lid-Staten te vergemakkelijken; dat bij deze coördinatie rekening moet worden gehouden met de maatregelen die in Richtlijn 88/361/EEG van de Raad van 24 juni 1988 voor de uitvoering van artikel 67 van het Verdrag ⁽³⁾ zijn vastgesteld op het gebied van de liberalisatie van het kapitaalverkeer, en met de vooruitgang die de Gemeenschap heeft geboekt op de weg naar de Economische en Monetaire Unie;
- (14) Overwegende echter dat de Lid-Staat van herkomst van verzekeringsondernemingen niet kan verlangen dat zij de activa die tegenover hun technische voorzieningen staan, in bepaalde categorieën activa beleggen, aangezien dergelijke verplichtingen onverenigbaar zijn met de in Richtlijn 88/361/EEG vastgestelde maatregelen betreffende de liberalisatie van het kapitaalverkeer;
- (15) Overwegende dat het in afwachting van een richtlijn inzake beleggingsdiensten waarin onder meer de

(1) PB nr. L 228 van 16. 8. 1973, blz. 3. Richtlijn laatstelijk gewijzigd bij Richtlijn 90/618/EEG (PB nr. L 330 van 29. 11. 1990, blz. 44).

(2) PB nr. L 374 van 31. 12. 1991, blz. 7.

(3) PB nr. L 178 van 8. 7. 1988, blz. 5.

- definitie van het begrip gereguleerde markt wordt geharmoniseerd, noodzakelijk is om, onverminderd deze toekomstige harmonisatie, voor de toepassing van de onderhavige richtlijn een voorlopige definitie van dit begrip te geven, die later zal worden vervangen door de op communautair niveau geharmoniseerde definitie, die aan de Lid-Staat waar de markt is gelegen de verantwoordelijkheden zal toevertrouwen die de onderhavige richtlijn op dit gebied tijdelijk aan de Lid-Staat van herkomst van de verzekeringsonderneming toevertrouwt;
- (16) Overwegende dat de lijst van bestanddelen die in aanmerking komen voor de vorming van de in Richtlijn 73/239/EEG voorgeschreven solvabiliteitsmarge moet worden aangevuld, ten einde rekening te houden met de nieuwe financiële instrumenten en met de mogelijkheden waarover andere financiële instellingen beschikken met betrekking tot de samenstelling van hun vermogen;
- (17) Overwegende dat in het kader van een geïntegreerde verzekeringsmarkt aan verzekeringnemers die wegens hun hoedanigheid of grootte of wegens de aard van het te verzekeren risico geen bijzondere bescherming nodig hebben in de Lid-Staat waar het risico is gelegen, totale keuzevrijheid moet worden verleend inzake het recht dat op de verzekeringsovereenkomst van toepassing is;
- (18) Overwegende dat de harmonisatie van het recht op het gebied van verzekeringsovereenkomsten geen prealabele voorwaarde is voor de totstandbrenging van de interne verzekeringsmarkt; dat derhalve de aan de Lid-Staten gelaten mogelijkheid om verzekeringsovereenkomsten tot dekking van op hun grondgebied gelegen risico's onder toepassing van hun recht te doen vallen, voldoende waarborgen biedt voor verzekeringnemers die behoefte hebben aan bijzondere bescherming;
- (19) Overwegende dat het in het kader van de interne markt in het belang van de verzekeringnemer is dat hij toegang heeft tot een zo breed mogelijke waaier van in de Gemeenschap aangeboden verzekeringsproducten, waaruit hij de keuze kan maken die het best aan zijn behoeften voldoet; dat de Lid-Staat waar het risico is gelegen er derhalve op moet toezien dat alle in de Gemeenschap aangeboden verzekeringsproducten zonder enige belemmering op zijn grondgebied op de markt kunnen worden gebracht, voor zover zij niet in strijd zijn met de wettelijke bepalingen van algemeen belang die in deze Lid-Staat gelden en voor zover dit algemeen belang niet door de voorschriften van de Lid-Staat van herkomst wordt gevrijwaard, mits deze wettelijke bepalingen zonder discriminatie van toepassing zijn op alle in deze Lid-Staat werkzame verzekeringsondernemingen, en mits zij objectief nodig zijn en toegesneden zijn op het beoogde doel;
- (20) Overwegende dat de Lid-Staten erop moeten kunnen toezien dat de verzekeringsproducten en de contractuele documenten die worden gebruikt voor de dekking van op hun grondgebied gelegen risico's op grond van het recht van vestiging of in het kader van het vrij verrichten van diensten, in overeenstemming zijn met de toepasselijke specifieke wettelijke bepalingen van algemeen belang; dat de toe te passen toezichtstelsels moeten worden aangepast aan de eisen van de interne markt, zonder dat zij een voorwaarde mogen zijn voor de uitoefening van het verzekeringsbedrijf; dat stelsels van voorafgaande goedkeuring van de verzekeringsvoorwaarden in dit verband niet gerechtvaardigd lijken; dat bijgevolg moet worden voorzien in stelsels die beter op de eisen van de interne markt zijn afgestemd en die het de Lid-Staten mogelijk maken de verzekeringnemers een wezenlijke bescherming te bieden;
- (21) Overwegende dat het wenselijk is dat, indien de verzekeringnemer een natuurlijke persoon is, hij door de verzekeringsovereenkomst in kennis wordt gesteld van het recht dat op de overeenkomst van toepassing is en van de regelingen voor het behandelen van klachten van verzekeringnemers met betrekking tot de overeenkomst;
- (22) Overwegende dat in sommige Lid-Staten de particuliere of op vrijwillige basis gesloten ziektekostenverzekering de door de stelsels van sociale zekerheid verleende dekking geheel of gedeeltelijk vervangt;
- (23) Overwegende dat de aard en de sociale gevolgen van de ziekteverzekeringsovereenkomsten van dien aard zijn dat de autoriteiten van de Lid-Staten waar het risico gelegen is, terecht kunnen verlangen dat zij stelselmatig in kennis worden gesteld van de algemene en bijzondere polisvoorwaarden, ten einde zich ervan te vergewissen dat deze overeenkomsten de door het stelsel van sociale zekerheid geboden dekking geheel of gedeeltelijk kunnen vervangen; dat die controle geen voorwaarde voor het op de markt brengen van de producten mag vormen; dat de ziektekostenverzekering, wanneer zij de door het stelsel van sociale zekerheid geboden dekking geheel of gedeeltelijk vervangt, zich door haar bijzondere aard in die zin van de andere branches van de schadeverzekering en van de levensverzekering onderscheidt, dat moet worden gegarandeerd dat de verzekeringnemers, ongeacht hun leeftijd en hun gezondheidstoestand, daadwerkelijk toegang hebben tot een particuliere of op vrijwillige basis gesloten ziektekostenverzekering;
- (24) Overwegende dat sommige Lid-Staten daartoe bijzondere wettelijke bepalingen hebben aangenomen; dat in het algemeen belang dergelijke wetsbepalingen kunnen worden vastgesteld of gehandhaafd voor zover de vrijheid van vestiging of van dienstverrichting daardoor niet nodeloos wordt beperkt, met dien verstande dat deze bepalingen van gelijke toepassing dienen te zijn ongeacht de Staat van herkomst van de

- onderneming; dat de aard van deze wetsbepalingen kan verschillen naar gelang van de situatie in de Lid-Staat waar zij worden aangenomen; dat deze bepalingen beperkingen van de toegang kunnen verbieden en in uniforme tarifiering naar soort overeenkomst en in levenslange dekking kunnen voorzien; dat dit doel ook kan worden bereikt door de ondernemingen die particuliere of op vrijwillige basis gesloten ziektekostenverzekering aanbieden te verplichten om een standaardovereenkomst aan te bieden waarvan de dekking gelijk loopt met die van de wettelijke stelsels van sociale zekerheid en waarvoor de premie niet hoger is dan een voorschreven maximum, en om aan compensatiestelsels deel te nemen; dat ook kan worden verlangd dat de technische grondslag voor de particuliere of op basis van vrijwilligheid gesloten ziektekostenverzekering analoog is aan die van de levensverzekering;
- (25) Overwegende dat, wegens de bij Richtlijn 73/239/EEG, zoals gewijzigd bij de onderhavige richtlijn, tot stand gebrachte coördinatie, de in artikel 7, lid 2, onder c), van die richtlijn aan de Bondsrepubliek Duitsland geboden mogelijkheid om het cumuleren van de ziekteverzekering met andere branches te verbieden, niet langer gerechtvaardigd is en derhalve moet worden opgeheven;
- (26) Overwegende dat de Lid-Staten van de verzekeringsondernemingen die op hun grondgebied voor eigen risico de verplichte arbeidsongevallenverzekering beoefenen, kunnen verlangen dat zij de specifieke voorschriften naleven die ten aanzien van deze verzekering in hun nationale wetgeving zijn opgenomen; dat deze eis evenwel niet mag slaan op de bepalingen inzake het financieel toezicht, die onder de uitsluitende bevoegdheid van de Lid-Staat van herkomst vallen;
- (27) Overwegende dat de uitoefening van de vrijheid van vestiging een blijvende aanwezigheid in de Lid-Staat van het bijkantoor vereist; dat het ter wille van de bijzondere belangen van de verzekerden en gelaederden in het geval van de verzekering „wettelijke aansprakelijkheid motorrijtuigen” nodig is dat in de Lid-Staat van het bijkantoor adequate structuren voorhanden zijn met het oog op het verzamelen van alle nodige gegevens voor de schadedossiers met betrekking tot dat risico, welke structuren over voldoende bevoegdheden moeten beschikken om de onderneming te vertegenwoordigen tegenover personen die schade hebben geleden en die schadevergoeding zouden kunnen eisen, met inbegrip van de betaling daarvan, en om de onderneming voor wat die eisen tot schadevergoeding betreft te vertegenwoordigen of indien nodig te laten vertegenwoordigen voor de rechtbanken en de autoriteiten van deze Lid-Staat;
- (28) Overwegende dat in het kader van de interne markt een Lid-Staat niet langer kan verbieden dat het verzekeringsbedrijf op zijn grondgebied tegelijkertijd op grond van het recht van vestiging en in het kader van het vrij verrichten van diensten wordt uitgeoefend; dat de door Richtlijn 88/357/EEG te dien aanzien aan de Lid-Staten gegeven mogelijkheid derhalve moet worden opgeheven;
- (29) Overwegende dat sancties moeten kunnen worden opgelegd wanneer de verzekeringsonderneming zich in de Lid-Staat waar het risico is gelegen niet voegt naar de bepalingen van algemeen belang die op haar van toepassing zijn;
- (30) Overwegende dat de verzekeringsverrichtingen in sommige Lid-Staten niet zijn onderworpen aan enige vorm van indirecte belasting, terwijl in de meeste Lid-Staten bijzondere heffingen en andere vormen van belasting, extra heffingen bestemd voor compensatie-instellingen daaronder begrepen, van toepassing zijn; dat deze heffingen en belastingen in de Lid-Staten waar zij gelden, qua structuur en tarieven aanzienlijk verschillen; dat voorkomen moet worden dat de bestaande verschillen ernstige concurrentie distorties tussen de Lid-Staten met zich brengen op het gebied van verzekeringsdiensten; dat onder voorbehoud van een latere harmonisatie de toepassing van de belastingregeling en van andere heffingen van de Lid-Staat waar het risico is gelegen een dergelijk bezwaar kan ondervangen en dat het de taak van de Lid-Staten is de nadere regels voor het innen van deze heffingen en belastingen vast te stellen;
- (31) Overwegende dat technische wijzigingen van de gedetailleerde voorschriften van deze richtlijn na enige tijd noodzakelijk kunnen zijn ten einde rekening te houden met de toekomstige ontwikkelingen in de verzekeringssector; dat de Commissie, zo nodig, deze wijzigingen zal aanbrengen in het kader van de haar door het Verdrag verleende uitvoeringsbevoegdheid, na raadpleging van het bij Richtlijn 91/675/EEG ⁽¹⁾ ingestelde Comité voor het verzekeringswezen;
- (32) Overwegende dat moet worden voorzien in bijzondere bepalingen met het oog op de overgang van de juridische regeling die bij het van toepassing worden van deze richtlijn bestaat, naar de regeling die bij deze richtlijn wordt ingesteld; dat met deze bepalingen moet worden voorkomen dat de bevoegde autoriteiten van de Lid-Staten met extra werk worden belast;
- (33) Overwegende dat volgens artikel 8 C van het Verdrag rekening dient te worden gehouden met de inspanning die bepaalde economieën met verschillen in ontwikkeling zich moeten getroosten; dat dan ook aan bepaalde Lid-Staten een overgangsregeling moet worden toegestaan waardoor deze richtlijn geleidelijk kan worden toegepast,

(1) PB nr. L 374 van 31. 12. 1991, blz. 32.

HEEFT DE VOLGENDE RICHTLIJN VASTGESTELD:

TITEL I

DEFINITIES EN WERKINGSSFEER

Artikel 1

In deze richtlijn wordt verstaan onder:

- a) „verzekeringsonderneming”: iedere onderneming waaraan overeenkomstig artikel 6 van Richtlijn 73/239/EEG vergunning is verleend;
  - b) „bijkantoor”: ieder agentschap of bijkantoor van een verzekeringsonderneming, met inachtneming van artikel 3 van Richtlijn 88/357/EEG;
  - c) „Lid-Staat van herkomst”: de Lid-Staat waar het hoofdkantoor is gevestigd van de verzekeringsonderneming die het risico dekt;
  - d) „Lid-Staat van het bijkantoor”: de Lid-Staat waar het bijkantoor is gevestigd dat het risico dekt;
  - e) „Lid-Staat van dienstverrichting”: de Lid-Staat waar overeenkomstig artikel 2, onder d), van Richtlijn 88/357/EEG het risico is gelegen, wanneer dit wordt gedekt door een verzekeringsonderneming die of een bijkantoor dat in een Lid-Staat is gevestigd;
  - f) „zegenschap”: de band die bestaat tussen een moederonderneming en een dochteronderneming, zoals bepaald in artikel 1 van Richtlijn 83/349/EEG ⁽¹⁾, of een gelijkaardige band tussen een natuurlijke of rechtspersoon en een onderneming;
  - g) „gekwalficeerde deelneming”: het in een onderneming, rechtstreeks of middellijk, bezitten van ten minste 10 % van het kapitaal of van de stemrechten, dan wel elke andere mogelijkheid om invloed van betekenis uit te oefenen op de bedrijfsvoering van de onderneming waarin men een deelneming heeft.
- Voor de toepassing van deze definitie in de artikelen 8 en 15 van deze richtlijn en voor de andere in artikel 15 genoemde deelnemingspercentages, worden de in artikel 7 van Richtlijn 88/627/EEG ⁽²⁾ bedoelde stemrechten in aanmerking genomen;
- h) „moederonderneming”: een moederonderneming in de zin van de artikelen 1 en 2 van Richtlijn 83/349/EEG;
  - i) „dochteronderneming”: een dochteronderneming in de zin van de artikelen 1 en 2 van Richtlijn 83/349/EEG; elke dochteronderneming van een dochteronderneming wordt ook beschouwd als een dochteronderneming van de moederonderneming die aan het hoofd van deze ondernemingen staat;

- j) „gereguleerde markt”: een financiële markt die door de Lid-Staat van herkomst van de onderneming als gereguleerde markt wordt beschouwd in afwachting van de vaststelling van een definitie in het kader van een richtlijn inzake beleggingsdiensten, en die gekenmerkt wordt door:
  - een regelmatige werking, en
  - het feit dat in door de daartoe bevoegde autoriteiten vastgestelde of goedgekeurde bepalingen de voorwaarden voor de werking van en de toegang tot de markt zijn vastgelegd, alsmede, wanneer Richtlijn 79/279/EEG van de Raad van 5 maart 1979 tot coördinatie van de voorwaarden voor de toelating van effecten tot de officiële notering aan een effectenbeurs ⁽³⁾ van toepassing is, de in die richtlijn bepaalde toelatingsvoorwaarden, en voor zover die richtlijn niet van toepassing is, de voorwaarden waaraan deze financiële instrumenten moeten voldoen om daadwerkelijk op de markt te kunnen worden verhandeld.

Voor de toepassing van deze richtlijn kan een gereguleerde markt in een Lid-Staat of in een derde land zijn gelegen. In dit laatste geval moet de markt door de Lid-Staat van herkomst van de onderneming erkend zijn en aan vergelijkbare voorwaarden voldoen. De financiële instrumenten die er worden verhandeld, moeten van een kwaliteit zijn die vergelijkbaar is met die van de instrumenten die op de gereguleerde markt(en) van de betrokken Lid-Staat worden verhandeld;

- k) „bevoegde autoriteiten”: de nationale autoriteiten die krachtens wettelijke of bestuursrechtelijke bepalingen toezicht uitoefenen op de verzekeringsondernemingen.

Artikel 2

1. Deze richtlijn is van toepassing op de in artikel 1 van Richtlijn 73/239/EEG bedoelde verzekeringen en ondernemingen.

2. Deze richtlijn is niet van toepassing op de verzekeringen en verrichtingen, noch op ondernemingen en instellingen waarop Richtlijn 73/239/EEG niet van toepassing is, noch op de in artikel 4 van die richtlijn genoemde instellingen.

Artikel 3

Onverminderd het bepaalde in artikel 2, lid 2, nemen de Lid-Staten de nodige maatregelen opdat de monopolies die voor de toegang tot bepaalde branches van het verzekeringsbedrijf aan de op hun grondgebied gevestigde en in artikel 4 van Richtlijn 73/239/EEG bedoelde instellingen zijn verleend, uiterlijk op 1 juli 1994 ophouden te bestaan.

⁽¹⁾ PB nr. L 193 van 18. 7. 1983, blz. 1.

⁽²⁾ PB nr. L 348 van 17. 12. 1988, blz. 62.

⁽³⁾ PB nr. L 66 van 16. 3. 1979, blz. 21. Richtlijn laatstelijk gewijzigd bij Richtlijn 82/148/EEG (PB nr. L 62 van 5. 3. 1982, blz. 22).

TITEL II

TOEGANG TOT HET VERZEKERINGSBEDRIJF

Artikel 4

Artikel 6 van Richtlijn 73/239/EEG wordt vervangen door:

„Artikel 6

De toegang tot het directe verzekeringsbedrijf wordt afhankelijk gesteld van het verkrijgen van een vergunning.

Deze vergunning moet bij de autoriteiten van de Lid-Staat van herkomst worden aangevraagd door:

- a) de onderneming die haar hoofdkantoor op het grondgebied van deze Lid-Staat vestigt;
- b) de onderneming die, na de in de eerste alinea bedoelde vergunning te hebben verkregen, haar werkzaamheden tot een gehele branche of tot andere branches uitbreidt.”

Artikel 5

Artikel 7 van Richtlijn 73/239/EEG wordt vervangen door:

„Artikel 7

1. De vergunning geldt voor de gehele Gemeenschap. Zij stelt de onderneming in staat aldaar werkzaamheden uit te oefenen, hetzij in het kader van het recht van vestiging, hetzij in het kader van het vrij verrichten van diensten.

2. De vergunning wordt per branche verleend. Zij heeft betrekking op de gehele branche, behalve indien de aanvrager slechts een gedeelte wenst te dekken van de in de bijlage, onder A, genoemde risico's die tot deze branche behoren.

Nochtans:

- a) mag elke Lid-Staat een vergunning verlenen voor de in de bijlage, onder B, vermelde groepen van branches, zulks onder de daarin aangegeven benaming;
- b) geldt de voor een branche of een groep van branches verleende vergunning eveneens voor de dekking van de onder een andere branche vallende bijkomende risico's, indien wordt voldaan aan de in de bijlage, onder C, gestelde voorwaarden.”

Artikel 6

Artikel 8 van Richtlijn 73/239/EEG wordt vervangen door:

„Artikel 8

1. De Lid-Staat van herkomst stelt de eis dat de verzekeringsondernemingen die een vergunning aanvragen:

a) een van de volgende rechtsvormen aannemen:

- ten aanzien van het Koninkrijk België: naamloze vennootschap/„société anonyme”, commanditaire vennootschap op aandelen/„société en commandite par actions”, onderlinge verzekeringsvereniging/„association d'assurance mutuelle”, coöperatieve vennootschap/„société coopérative”;
- ten aanzien van het Koninkrijk Denemarken: „aktieselskaber”, „gensidige selskaber”;
- ten aanzien van de Bondsrepubliek Duitsland: „Aktiengesellschaft”, „Versicherungsverein auf Gegenseitigkeit”, „öffentlich-rechtliches Wettbewerbsversicherungsunternehmen”;
- ten aanzien van de Franse Republiek: „société anonyme”, „société d'assurance mutuelle”, „institution de prévoyance” overeenkomstig de „code de la sécurité sociale”, „institution de prévoyance” overeenkomstig de „code rural”, alsmede de „mutuelles” overeenkomstig de „code de la mutualité”;
- ten aanzien van Ierland: „incorporated companies limited by shares or by guarantee or unlimited”;
- ten aanzien van de Italiaanse Republiek: „società per azioni”, „società cooperativa”, „mutua di assicurazione”;
- ten aanzien van het Groothertogdom Luxemburg: „société anonyme”, „société en commandite par actions”, „association d'assurances mutuelles”, „société coopérative”;
- ten aanzien van het Koninkrijk der Nederlanden: „naamloze vennootschap”, „onderlinge waarborgmaatschappij”;
- ten aanzien van het Verenigd Koninkrijk: „incorporated companies limited by shares or by guarantee or unlimited”, „societies registered under the Industrial and Provident Societies Acts”, „societies registered under the Friendly Societies Acts”, „the association of underwriters known as Lloyd's”;
- ten aanzien van de Helleense Republiek: „ανώνυμη εταιρεία”, „έλληλασφαλιστικός συνεταιρισμός”;
- ten aanzien van het Koninkrijk Spanje: „sociedad anónima”, „sociedad mutua”, „sociedad cooperativa”;
- ten aanzien van de Portugese Republiek: „sociedade anónima”, „mútua de seguros”.

De verzekeringsonderneming kan eveneens de rechtsvorm aannemen van een Europese vennootschap zodra deze bestaat.

De Lid-Staten kunnen voorts in voorkomend geval ondernemingen oprichten die een publiekrechtelijke vorm hebben, mits deze instellingen beogen het ver-

zekeringsbedrijf uit te oefenen onder voorwaarden die gelijkwaardig zijn aan de voorwaarden die voor privaatrechtelijke ondernemingen gelden;

- b) hun doel beperken tot het verzekeringsbedrijf en tot de verrichtingen die daaruit rechtstreeks voortvloeien, met uitsluiting van elke andere handelsactiviteit;
- c) een programma van werkzaamheden overeenkomstig artikel 9 overleggen;
- d) het in artikel 17, lid 2, bedoelde minimumgarantiefonds bezitten;
- e) daadwerkelijk worden bestuurd door personen van goede reputatie met voldoende beroepskwalificaties of -ervaring.

2. De onderneming die de vergunning aanvraagt voor de uitbreiding van haar werkzaamheden tot andere branches of voor de uitbreiding van een vergunning die slechts een deel van de in een branche ondergebrachte risico's bestrijkt, moet een programma van werkzaamheden overeenkomstig artikel 9 overleggen.

Bovendien moet zij aantonen dat zij over de in artikel 16 bedoelde solvabiliteitsmarge beschikt en, indien krachtens artikel 17, lid 2, voor deze andere branches het bezit van een hoger minimumbedrag van het garantiefonds is vereist dan zij tot dusverre diende te bezitten, dat zij over dit minimumbedrag beschikt.

3. Deze richtlijn belet niet dat de Lid-Staten wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen handhaven of invoeren die voorzien in de goedkeuring van de statuten en in het mededelen van elk document dat voor de normale uitoefening van het toezicht vereist is.

De Lid-Staten stellen echter geen bepalingen vast waarin de voorafgaande goedkeuring of de systematische mededeling wordt geëist van de algemene en bijzondere voorwaarden van de verzekeringspolissen, de tarieven, en de formulieren en andere documenten waarvan de onderneming gebruik wil maken in haar betrekkingen met de verzekeringnemers.

De Lid-Staten kunnen de voorafgaande kennisgeving of de goedkeuring van voorgestelde tariefverhogingen alleen als onderdeel van een algemeen prijscontrolesysteem handhaven of invoeren.

Deze richtlijn belet de Lid-Staten niet de ondernemingen die een vergunning aanvragen of hebben verkregen voor branche 18, onder A, van de bijlage, te onderwerpen aan het toezicht op de directe of indirecte middelen in de vorm van personeel en uitrusting, met inbegrip van de kwalificaties van de medische staf en de kwaliteit van de uitrusting waarover zij beschikken om hun verplichtingen die onder deze branche vallen na te komen.

4. Bovenbedoelde bepalingen mogen er niet toe strekken dat bij de beoordeling van de aanvraag van een vergunning de economische behoeften van de markt in aanmerking worden genomen.”.

Artikel 7

Artikel 9 van Richtlijn 73/239/EEG wordt vervangen door:

„Artikel 9

Het in artikel 8, lid 1, onder c), genoemde programma van werkzaamheden moet gegevens of bewijsstukken bevatten betreffende:

- a) de aard van de risico's die de onderneming voornemens is te dekken;
- b) de leidende beginselen op het gebied van de herverzekering;
- c) de bestanddelen die het minimumgarantiefonds vormen;
- d) de te verwachten inrichtingskosten van de administratieve diensten en van het produktienet; de financiële middelen ter dekking daarvan en, indien de te dekken risico's tot branche 18, onder A, van de bijlage behoren, de middelen waarover de onderneming beschikt om de beloofde bijstand te verlenen;

en voor de eerste drie boekjaren voorts:

- e) een raming van de kosten van beheer met uitzondering van de inrichtingskosten, met name de algemene lopende kosten en de provisies;
- f) een raming van de premies of bijdragen, alsmede een raming betreffende de schadegevallen;
- g) de te verwachten kaspositie;
- h) een raming betreffende de financiële middelen ter dekking van de verplichtingen en van de solvabiliteitsmarge.”.

Artikel 8

De bevoegde autoriteiten van de Lid-Staat van herkomst verlenen een onderneming geen vergunning die toegang tot het verzekeringsbedrijf geeft, voordat zij in kennis zijn gesteld van de identiteit van haar directe of middellijke aandeelhouders of vennoten, natuurlijke of rechtspersonen, die een gekwalificeerde deelneming bezitten, alsmede van het bedrag van die deelneming.

Deze autoriteiten verlenen geen vergunning indien zij, gelet op de noodzaak een gezonde en prudente bedrijfsvoering van de verzekeringsonderneming te garanderen, niet overtuigd zijn van de geschiktheid van de aandeelhouders of vennoten.

TITEL III

HARMONISATIE VAN DE UITOEFENINGS-
VOORWAARDEN

Hoofdstuk 1

Artikel 9

Artikel 13 van Richtlijn 73/239/EEG wordt vervangen door:

„Artikel 13

1. Het financiële toezicht op een verzekeringsonderneming, met inbegrip van het toezicht op de werkzaamheden die zij door bijkantoren en in het kader van dienstverrichting uitoefent, behoort tot de uitsluitende bevoegdheid van de Lid-Staat van herkomst.

2. Het financiële toezicht omvat met name het controleren, met betrekking tot het geheel van de werkzaamheden van de verzekeringsonderneming, van de solvabiliteit van de verzekeringsonderneming, alsmede van de vorming van technische voorzieningen en de tegenover deze voorzieningen staande activa, zulks overeenkomstig de in de Lid-Staat van herkomst geldende voorschriften of gebruiken, op grond van de communautaire bepalingen ter zake.

In het geval dat aan de betrokken onderneming vergunning is verleend voor het dekken van de risico's behorende tot de in de bijlage onder A, punt 18, vermelde branche omvat het toezicht tevens het uitoefenen van controle op de technische middelen waarover de verzekeringsonderneming beschikt om de bijstand te kunnen verlenen waartoe zij zich heeft verbonden, voor zover de wetgeving van de Lid-Staat van herkomst voorziet in toezicht op deze middelen.

3. De bevoegde autoriteiten van de Lid-Staat van herkomst eisen dat er in elke verzekeringsonderneming een goede administratieve en boekhoudkundige organisatie en adequate interne controleprocedures bestaan.”

Artikel 10

Artikel 14 van Richtlijn 73/239/EEG wordt vervangen door:

„Artikel 14

De Lid-Staat van het bijkantoor bepaalt dat, wanneer een verzekeringsonderneming waaraan in een andere Lid-Staat vergunning is verleend, haar werkzaamheden uitoefent door middel van een bijkantoor, de bevoegde autoriteiten van de Lid-Staat van herkomst, na de bevoegde autoriteiten van de Lid-Staat van het bijkantoor daarvan vooraf in kennis te hebben gesteld, zelf en/of door personen die zij daartoe machtigen, ter plaatse de gegevens kunnen verifiëren die voor het finan-

ciële toezicht op de verzekeringsonderneming noodzakelijk zijn. De autoriteiten van de Lid-Staat van het bijkantoor mogen aan deze verificatie deelnemen.”

Artikel 11

De leden 2 en 3 van artikel 19 van Richtlijn 73/239/EEG worden vervangen door:

„2. De Lid-Staten eisen van de verzekeringsondernemingen die hun hoofdkantoor op hun grondgebied hebben, de periodieke overlegging van de voor het uitoefenen van het toezicht vereiste bescheiden en van de statistische documenten. De bevoegde autoriteiten verstrekken elkaar de bescheiden en inlichtingen welke dienstig zijn voor het uitoefenen van het toezicht.

3. Iedere Lid-Staat neemt de nodige maatregelen opdat de bevoegde autoriteiten over de bevoegdheden en middelen beschikken die noodzakelijk zijn om toezicht uit te oefenen op de werkzaamheden van de verzekeringsondernemingen die hun hoofdkantoor op zijn grondgebied hebben, met inbegrip van de werkzaamheden die buiten dit grondgebied worden verricht, overeenkomstig de richtlijnen van de Raad betreffende deze werkzaamheden en met het oog op de toepassing ervan.

Deze bevoegdheden en middelen moeten aan de bevoegde autoriteiten met name de mogelijkheid verschaffen om:

- a) grondige informatie te verkrijgen over de situatie en alle werkzaamheden van de verzekeringsonderneming, met name:
  - door het inwinnen van inlichtingen of het opvragen van documenten betreffende de verzekeringsactiviteiten;
  - door het verrichten van controles ter plaatse in de bedrijfsruimten van de onderneming;
- b) jegens de verzekeringsonderneming, haar aansprakelijke bestuurders of degenen die zeggenschap over haar hebben, alle afdoende en noodzakelijke maatregelen te treffen om te bewerkstelligen dat de werkzaamheden van de verzekeringsonderneming blijven stroken met de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen welke de verzekeringsonderneming in de onderscheiden Lid-Staten in acht moet nemen, inzonderheid met het programma van werkzaamheden, voor zover dit laatste verplicht blijft, alsook om misverstanden te vermijden of te beëindigen die de belangen der verzekerden zouden schaden;
- c) te bewerkstelligen dat deze maatregelen worden toegepast, zo nodig door de tenuitvoerlegging ervan te gelasten, in voorkomend geval door een beroep te doen op de gerechtelijke instanties.

De Lid-Staten kunnen de bevoegde autoriteiten ook de mogelijkheid bieden alle inlichtingen te verkrijgen betreffende de overeenkomsten die in het bezit zijn van tussenpersonen.”

Artikel 12

1. De leden 2 tot en met 7 van artikel 11 van Richtlijn 88/357/EEG vervallen.

2. Elke Lid-Staat verleent, onder de in het nationale recht vastgestelde voorwaarden, de verzekeringsondernemingen waarvan het hoofdkantoor op zijn grondgebied is gevestigd, toestemming om hun portefeuille, ongeacht of deze uit in het kader van vestiging dan wel in het kader van vrije dienstverrichting gesloten overeenkomsten bestaat, geheel of gedeeltelijk over te dragen aan een in de Gemeenschap gevestigde overnemende verzekeringsonderneming, indien de bevoegde autoriteiten van de Lid-Staat van herkomst van de overnemende verzekeringsonderneming verklaren dat deze onderneming, mede gelet op de overdracht, de vereiste solvabiliteitsmarge bezit.

3. Wanneer een bijkantoor voornemens is zijn portefeuille, ongeacht of deze uit in het kader van vestiging dan wel in het kader van vrije dienstverrichting gesloten overeenkomsten bestaat, geheel of gedeeltelijk over te dragen, moet de Lid-Staat van het bijkantoor worden geraadpleegd.

4. In de gevallen bedoeld in de leden 2 en 3 verlenen de bevoegde autoriteiten van de Lid-Staat van herkomst van de overdragende verzekeringsonderneming toestemming voor de overdracht, nadat zij de instemming hebben verkregen van de bevoegde autoriteiten van de Lid-Staten waar de risico's zijn gelegen.

5. De bevoegde autoriteiten van de geraadpleegde Lid-Staten delen de bevoegde autoriteiten van de Lid-Staat van herkomst van de overdragende verzekeringsonderneming binnen drie maanden na ontvangst van het daartoe strekkende verzoek hun advies of instemming mede; indien de geraadpleegde autoriteiten niet binnen deze termijn hebben gereageerd, wordt zulks gelijkgesteld met een gunstig advies of met een stilzwijgende instemming.

6. De overeenkomstig dit artikel toegestane overdracht wordt in de Lid-Staat waar het risico is gelegen bekendgemaakt onder de in het nationale recht vastgestelde voorwaarden. Deze overdracht kan van rechtswege worden tegengeworpen aan de verzekeringnemers, aan de verzekerden en aan iedereen die uit de overgedragen overeenkomsten voortvloeiende rechten of verplichtingen heeft.

Deze bepaling doet geen afbreuk aan het recht van de Lid-Staten om de verzekeringnemers de mogelijkheid te bieden de overeenkomst binnen een bepaalde termijn na de overdracht op te zeggen.

Artikel 13

Artikel 20 van Richtlijn 73/239/EEG wordt vervangen door:

„Artikel 20

1. Indien een verzekeringsonderneming zich niet voegt naar de bepalingen van artikel 15, kunnen de bevoegde

autoriteiten van de Lid-Staat van herkomst van de onderneming haar de vrije beschikking over de activa verbieden, na de bevoegde autoriteiten van de Lid-Staten waar de risico's zijn gelegen, van hun voornemen op de hoogte te hebben gesteld.

2. Met het oog op het herstel van de financiële positie van een onderneming waarvan de solvabiliteitsmarge niet meer het in artikel 16, lid 3, voorgeschreven minimum bereikt, eisen de bevoegde autoriteiten van de Lid-Staat van herkomst een saneringsplan dat aan hun goedkeuring moet worden onderworpen.

In uitzonderlijke omstandigheden kunnen de bevoegde autoriteiten, indien zij van oordeel zijn dat de financiële positie van de onderneming nog verder zal verslechteren, eveneens de vrije beschikking over de activa van de verzekeringsonderneming beperken of verbieden. Zij stellen in dat geval de autoriteiten van de Lid-Staten op het grondgebied waarvan de onderneming haar werkzaamheden uitoefent, in kennis van alle genomen maatregelen; deze autoriteiten treffen op hun verzoek dezelfde maatregelen.

3. Indien de solvabiliteitsmarge niet meer het in artikel 17 omschreven garantiefonds bereikt, eisen de bevoegde autoriteiten van de Lid-Staat van herkomst van de verzekeringsonderneming een plan inzake financiering op korte termijn dat aan hun goedkeuring moet worden onderworpen.

Voorts kunnen zij de vrije beschikking over de activa van de onderneming beperken of verbieden. Zij stellen de autoriteiten van de Lid-Staten op wier grondgebied de onderneming werkzaamheden uitoefent, hiervan op de hoogte; deze autoriteiten treffen op hun verzoek dezelfde maatregelen.

4. In de in de leden 1, 2, en 3 bedoelde gevallen kunnen de bevoegde autoriteiten voorts alle passende maatregelen nemen om de belangen van de verzekerden te beschermen.

5. Wanneer de Lid-Staat van herkomst van de verzekeringsonderneming in de in de leden 1, 2 en 3 bedoelde gevallen daarom verzoekt, treft elke Lid-Staat overeenkomstig zijn nationale wetgeving tevens de nodige maatregelen om de vrije beschikking over de op zijn grondgebied gelokaliseerde activa te kunnen verbieden. De Lid-Staat van herkomst dient daarbij bekend te maken op welke activa deze maatregelen van toepassing zullen zijn.”

Artikel 14

Artikel 22 van Richtlijn 73/239/EEG wordt vervangen door:

„Artikel 22

1. De bevoegde autoriteiten van de Lid-Staat van herkomst kunnen de door hen aan een verzekeringsonderneming verleende vergunning intrekken, wanneer de onderneming:

- a) van de vergunning geen gebruik maakt binnen twaalf maanden, uitdrukkelijk afstand doet van de vergunning of gedurende meer dan zes maanden haar werkzaamheden heeft gestaakt, tenzij de vergunning volgens de bepalingen van de betrokken Lid-Staat in deze gevallen vervalt;
- b) niet meer aan de toegangsvoorwaarden voldoet;
- c) er niet in geslaagd is om binnen de gestelde termijn de maatregelen te treffen waarin het in artikel 20 bedoelde sanerings- of financieringsplan voorziet;
- d) ernstig in gebreke blijft te voldoen aan de verplichtingen die voortvloeien uit de op haar van toepassing zijnde regeling.

Wanneer de vergunning wordt ingetrokken of vervalt, stellen de bevoegde autoriteiten van de Lid-Staat van herkomst de bevoegde autoriteiten van de andere Lid-Staten daarvan in kennis; deze moeten passende maatregelen treffen om te beletten dat de betrokken verzekeringsonderneming op hun grondgebied nieuwe werkzaamheden aanvangt, hetzij in het kader van vestiging, hetzij in het kader van vrije dienstverrichting. Zij nemen voorts in samenwerking met deze autoriteiten alle passende maatregelen om de belangen van de verzekerden te beschermen en beperken met name de vrije beschikking over de activa van de verzekeringsonderneming overeenkomstig artikel 20, lid 1, lid 2, tweede alinea, of lid 3, tweede alinea.

2. Elk besluit tot intrekking van de vergunning moet nauwkeurig met redenen zijn omkleed en ter kennis van de betrokken verzekeringsonderneming worden gebracht.”.

Artikel 15

1. De Lid-Staten bepalen dat iedere natuurlijke of rechtspersoon die het voornemen heeft om rechtstreeks of middellijk een gekwalificeerde deelneming in een verzekeringsonderneming te verwerven, de bevoegde autoriteiten van de Lid-Staat van herkomst daarvan vooraf in kennis moet stellen onder vermelding van het bedrag van die deelneming. Tot kennisgeving aan de bevoegde autoriteiten van de Lid-Staat van herkomst is eveneens gehouden iedere natuurlijke of rechtspersoon die het voornemen heeft de omvang van zijn gekwalificeerde deelneming zodanig te vergroten dat het percentage van de door hem gehouden stemrechten of aandelen 20, 33 of 50 bereikt of overschrijdt of dat de verzekeringsonderneming zijn dochteronderneming wordt.

De bevoegde autoriteiten van de Lid-Staat van herkomst beschikken over een termijn van ten hoogste drie maanden, te rekenen vanaf de datum van de in de eerste alinea bedoelde kennisgeving, om zich tegen het voornemen te verzetten, indien zij, gelet op de noodzaak een gezonde en prudente bedrijfsvoering van de verzekeringsonderneming te garanderen, niet overtuigd zijn van de geschiktheid van de in de eerste alinea bedoelde persoon. Indien er geen

bezwaar is, kunnen de autoriteiten een maximumtermijn vaststellen voor de uitvoering van het bedoelde voornemen.

2. De Lid-Staten bepalen dat iedere natuurlijke of rechtspersoon die het voornemen heeft zijn rechtstreekse of middellijke gekwalificeerde deelneming in een verzekeringsonderneming af te stoten, de bevoegde autoriteiten van de Lid-Staat van herkomst daarvan vooraf in kennis moet stellen onder vermelding van het bedrag van de betrokken deelneming. Tot kennisgeving aan de bevoegde autoriteiten is eveneens gehouden iedere natuurlijke of rechtspersoon die het voornemen heeft de omvang van zijn gekwalificeerde deelneming zodanig te verkleinen dat het percentage van de door hem gehouden stemrechten of aandelen onder 20, 33 of 50 daalt of dat de verzekeringsonderneming ophoudt zijn dochteronderneming te zijn.

3. Zodra zij daarvan kennis hebben, stellen de verzekeringsondernemingen de bevoegde autoriteiten van de Lid-Staat van herkomst in kennis van de verwervingen of afstotingen van deelnemingen in hun kapitaal waardoor stijging boven of daling onder één van de drempels als bedoeld in de leden 1 en 2 optreedt.

Tevens stellen zij de bevoegde autoriteiten ten minste eens per jaar in kennis van de identiteit van de aandeelhouders of vennoten die gekwalificeerde deelnemingen bezitten, alsmede van de omvang van de deelnemingen zoals deze met name blijken uit de gegevens die worden vastgelegd bij de jaarlijkse algemene vergadering van aandeelhouders of vennoten, of uit informatie die is ontvangen uit hoofde van de verplichtingen inzake ter beurze genoteerde vennootschappen.

4. De Lid-Staten bepalen dat, indien de door de in lid 1 bedoelde personen uitgeoefende invloed een prudente en gezonde bedrijfsvoering van de verzekeringsonderneming zou kunnen belemmeren, de bevoegde autoriteiten van de Lid-Staat van herkomst de passende maatregelen treffen om aan deze toestand een einde te maken. Deze maatregelen kunnen met name omvatten bindende aanwijzingen, sancties tegen bestuurders en schorsing van de uitoefening van de stemrechten die verbonden zijn aan de aandelen welke door de betrokken aandeelhouders of vennoten worden gehouden.

Soortgelijke maatregelen zijn van toepassing op natuurlijke of rechtspersonen die de in lid 1 bedoelde verplichting inzake voorafgaande kennisgeving niet naleven. Wanneer een deelneming wordt verworven ondanks het bezwaar van de bevoegde autoriteiten, bepalen de Lid-Staten, onverminderd andere te treffen sancties, dat de uitoefening van de betrokken stemrechten wordt geschorst of dat de uitgebrachte stemmen nietig zijn of nietig verklaard kunnen worden.

Artikel 16

1. De Lid-Staten bepalen dat alle personen die werkzaam zijn of zijn geweest voor de bevoegde autoriteiten, alsmede

accountants of deskundigen die in opdracht van de bevoegde autoriteiten handelen, aan het beroepsgeheim gebonden zijn. Dit houdt in dat de vertrouwelijke gegevens waarvan zij beroepshalve kennis krijgen, aan geen enkele persoon of autoriteit bekend mogen worden gemaakt, behalve in een samengevatte of geaggregeerde vorm, zodat individuele verzekeringsondernemingen niet kunnen worden geïdentificeerd, zulks onverminderd de gevallen die onder het strafrecht vallen.

Indien een verzekeringsonderneming failliet is verklaard of op grond van een rechterlijke beslissing in liquidatie verkeert, mogen evenwel vertrouwelijke gegevens die geen betrekking hebben op derden welke betrokken zijn bij pogingen om de onderneming te redden, in het kader van civiele of handelsrechtelijke procedures openbaar worden gemaakt.

2. Lid 1 belet niet dat tussen de bevoegde autoriteiten van de verschillende Lid-Staten uitwisseling van gegevens plaatsvindt als bedoeld in de richtlijnen die van toepassing zijn op verzekeringsondernemingen. Deze gegevens vallen onder het in lid 1 bedoelde beroepsgeheim.

3. De Lid-Staten kunnen met de bevoegde autoriteiten van derde landen alleen dan samenwerkingsovereenkomsten voor de uitwisseling van gegevens sluiten, als met betrekking tot de medegedeelde gegevens ten minste gelijkwaardige waarborgen inzake het beroepsgeheim gelden als de in dit artikel bedoelde.

4. De bevoegde autoriteiten die overeenkomstig lid 1 of lid 2 vertrouwelijke gegevens ontvangen, mogen deze slechts gebruiken voor de uitoefening van hun taken:

- voor het onderzoek van de voorwaarden voor de toegang tot het verzekeringsbedrijf en voor het gemakkelijken van de controle op de voorwaarden waaronder de werkzaamheden worden uitgeoefend, in het bijzonder ten aanzien van het toezicht op de technische voorzieningen, de solvabiliteitsmarge, de administratieve en boekhoudkundige organisatie en de interne controle, of
- voor het opleggen van sancties, of
- in het kader van een administratief beroep tegen een besluit van de bevoegde autoriteiten, of
- in rechtszaken die aanhangig zijn gemaakt overeenkomstig artikel 56 of bijzondere bepalingen van de richtlijnen betreffende verzekeringsondernemingen.

5. De leden 1 en 4 staan niet in de weg aan de uitwisseling van gegevens binnen een zelfde Lid-Staat, wanneer er verscheidene bevoegde autoriteiten zijn, of, tussen Lid-Staten, tussen de bevoegde autoriteiten en:

- de autoriteiten aan wie van overheidswege het toezicht op de kredietinstellingen en de andere financiële instellingen is opgedragen, alsmede de autoriteiten die belast zijn met het toezicht op de financiële markten,

- de instanties die betrokken zijn bij de liquidatie en het faillissement van verzekeringsondernemingen en andere soortgelijke procedures, en
- de met de wettelijke controle van de jaarrekening van verzekeringsondernemingen en andere financiële instellingen belaste personen,

voor de vervulling van hun toezichhoudende taak, en vormen evenmin een belemmering voor de mededeling aan de instanties die belast zijn met de (gedwongen) liquidatie of het beheer van een garantiefonds, van de gegevens die nodig zijn voor de vervulling van hun taak. De door deze autoriteiten, instanties en personen ontvangen gegevens vallen onder het in lid 1 bedoelde beroepsgeheim.

6. Voorts mogen de Lid-Staten, niettegenstaande de leden 1 en 4, op grond van wettelijke bepalingen de mededeling van bepaalde gegevens toestaan aan andere centrale overheidsdiensten die bevoegd zijn ter zake van de wetgeving inzake het toezicht op kredietinstellingen, financiële instellingen, beleggingsdiensten en verzekeringsondernemingen, alsmede aan de inspecteurs die in opdracht van deze overheidsdiensten optreden.

Deze gegevens mogen echter alleen worden verstrekt wanneer zulks ter wille van het bedrijfseconomisch toezicht nodig blijkt.

De Lid-Staten bepalen evenwel dat de gegevens die op grond van de leden 2 en 5 zijn ontvangen, en die welke zijn verkregen naar aanleiding van de in artikel 14 van Richtlijn 73/239/EEG bedoelde verificaties ter plaatse, in geen enkel geval op grond van dit lid mogen worden medegedeeld, tenzij met uitdrukkelijke instemming van de bevoegde autoriteiten die de gegevens hebben verstrekt of van de bevoegde autoriteiten van de Lid-Staat waar de verificatie ter plaatse is verricht.

Hoofdstuk 2

Artikel 17

Artikel 15 van Richtlijn 73/239/EEG wordt vervangen door:

„Artikel 15

1. De Lid-Staat van herkomst verplicht elke verzekeringsonderneming toereikende technische voorzieningen te vormen met betrekking tot het geheel van haar werkzaamheden.

De omvang van deze voorzieningen wordt bepaald aan de hand van de regels van Richtlijn 91/674/EEG.

2. De Lid-Staat van herkomst verlangt van elke verzekeringsonderneming dat tegenover de technische voorzieningen met betrekking tot haar gehele bedrijf congruente

activa staan overeenkomstig artikel 6 van Richtlijn 88/357/EEG. Wat de in de Gemeenschap gelegen risico's betreft moeten deze activa in de Gemeenschap zijn gelokaliseerd. De Lid-Staten mogen verzekeringsondernemingen niet verplichten hun activa in een bepaalde Lid-Staat te lokaliseren. De Lid-Staat van herkomst kan evenwel een versoepeling toestaan van de regels inzake de lokalisatie van de activa.

3. Indien de Lid-Staat van herkomst vorderingen op herverzekeraars als dekking van de technische voorzieningen aanvaardt, stelt hij het toegestane percentage daarvan vast. Hij kan in dat geval niet de lokalisatie van deze vorderingen eisen."

Artikel 18

Artikel 15 bis van Richtlijn 73/239/EEG wordt vervangen door:

„Artikel 15 bis

1. De Lid-Staten verplichten verzekeringsondernemingen waarvan het hoofdkantoor op hun grondgebied is gevestigd en die onder A, punt 14, van de bijlage vermelde risico's verzekeren, hierna „kredietverzekering" genoemd, een egalisatievoorziening te vormen ter dekking van eventuele technische verliezen en boven het gemiddelde liggende schadequoten die tijdens een boekjaar in deze branche optreden.

2. De egalisatievoorziening moet volgens de door de Lid-Staat van herkomst vastgestelde voorschriften worden berekend, overeenkomstig een van de vier methodes in punt D van de bijlage die gelijkwaardig worden geacht.

3. De egalisatievoorziening wordt tot de volgens de methodes van punt D van de bijlage berekende bedragen niet aan de solvabiliteitsmarge toegerekend.

4. De Lid-Staten kunnen verzekeringsondernemingen waarvan het hoofdkantoor op hun grondgebied is gevestigd en waarvan de geïnde premies of bijdragen voor de kredietverzekeringsbranche minder dan 4 % van het totale bedrag aan premies of bijdragen en minder dan 2 500 000 ecu belopen, vrijstellen van de verplichting tot vorming van een egalisatievoorziening voor deze branche."

Artikel 19

Artikel 23 van Richtlijn 88/357/EEG vervalt.

Artikel 20

Met betrekking tot de tegenover de technische voorzieningen staande activa moet rekening worden gehouden met de aard van de door de verzekeringsonderneming verrichte

transacties, ten einde de veiligheid, het rendement en de liquiditeit van de beleggingen van de verzekeringsonderneming te waarborgen; de verzekeringsonderneming dient zorg te dragen voor een adequate diversificatie en spreiding van deze beleggingen.

Artikel 21

1. De Lid-Staat van herkomst mag verzekeringsondernemingen alleen toestaan tegenover hun technische voorzieningen de volgende categorieën van activa te stellen:

A. Beleggingen

- a) obligaties en andere geld- en kapitaalmarktinstrumenten;
- b) leningen;
- c) aandelen en andere niet-vastrentende deelnemingen;
- d) rechten van deelneming in instellingen voor collectieve belegging in effecten en deelnemingen in andere beleggingsfondsen;
- e) terreinen en gebouwen, alsmede zakelijke rechten op onroerende zaken;

B. Vorderingen

- f) vorderingen op herverzekeraars, met inbegrip van het aandeel van de herverzekeraars in de technische voorzieningen;
- g) deposito's bij en vorderingen op cederende ondernemingen;
- h) vorderingen op verzekeringnemers en tussenpersonen uit hoofde van directe verzekeringstransacties en herverzekeringstransacties;
- i) vorderingen uit hoofde van verhaal of subrogatie;
- j) belastingtegoeden;
- k) vorderingen op garantiefondsen;

C. Andere activa

- l) materiële vaste activa, andere dan terreinen en gebouwen, op grond van een voorzichtige afschrijving;
- m) kasmiddelen en bank- en girosaldi, deposito's bij kredietinstellingen of bij andere instellingen die vergunning hebben om deposito's te ontvangen;
- n) overlopende acquisitiekosten;
- o) lopende interest en huur, en andere overlopende posten.

Voor „Lloyd's underwriters" omvatten de categorieën activa eveneens de garanties en „letters of credit" die zijn afgegeven door kredietinstellingen in de zin van Richtlijn

77/780/EEG ⁽¹⁾ of door verzekeringsondernemingen, als ook de aantoonbare bedragen die voortkomen uit levensverzekeringsspolissen voor zover zij aan de leden toebehorende fondsen vertegenwoordigen.

Opname van activa of van een categorie activa in bovenstaande lijst betekent niet dat al deze activa automatisch moeten worden toegestaan als dekking van de technische voorzieningen. De Lid-Staat van herkomst werkt meer gedetailleerde regels uit waarin de voorwaarden voor het gebruik van de toelaatbare activa worden vastgelegd; in dit verband kan hij, met name voor de vorderingen op herverzekeraars, zakelijke zekerheden of garanties verlangen.

De Lid-Staat van herkomst neemt bij het vaststellen en toepassen van deze regels in het bijzonder de volgende beginselen in acht:

- i) activa die als dekking van de technische voorzieningen fungeren, worden gewaardeerd met aftrek van de voor de acquisitie van deze activa aangegane schulden;
- ii) alle activa moeten met de nodige voorzichtigheid worden gewaardeerd, rekening houdend met het risico van niet-realiseren. In het bijzonder mogen materiële vaste activa, andere dan terreinen en gebouwen, alleen als dekking van de technische voorzieningen dienen als zij worden gewaardeerd op basis van een voorzichtige afschrijving;
- iii) leningen aan ondernemingen, een Staat, een internationale instelling, een lokaal of regionaal bestuur dan wel aan natuurlijke personen, kunnen alleen worden aanvaard als dekking van de technische voorzieningen indien er sprake is van voldoende sterke garanties, die kunnen berusten op de hoedanigheid van de kredietnemer, hypotheek, garanties van kredietinstellingen of verzekeringsondernemingen dan wel andere zekerheden;
- iv) afgeleide instrumenten als opties, futures en swaps ten aanzien van tegenover de technische voorzieningen staande activa, kunnen worden gebruikt voor zover zij het beleggingsrisico helpen beperken of een efficiënt portefeuillebeheer mogelijk maken. Deze instrumenten moeten op voorzichtige grondslag worden gewaardeerd en kunnen in aanmerking worden genomen bij de waardering van de onderliggende activa;
- v) effecten die niet op een gereguleerde markt worden verhandeld, worden alleen als dekking van de technische voorzieningen aanvaard wanneer zij op korte termijn kunnen worden gerealiseerd;
- vi) vorderingen op een derde mogen alleen tegenover de technische voorzieningen worden gesteld na aftrek van de schulden op die derde;
- vii) het bedrag van de vorderingen die tegenover de technische voorzieningen mogen worden gesteld moet met de nodige voorzichtigheid worden berekend, rekening houdend met het risico van niet-realiseren. In het bijzonder zijn vorderingen op verzekeringnemers en tussenpersonen uit hoofde van directe verzekeringstransacties en herverzekeringstransacties slechts toegestaan voor zover zij sedert minder dan drie maanden daadwerkelijk opeisbaar zijn;
- viii) wanneer de activa betrekking hebben op een belegging in een dochteronderneming die, voor rekening van de verzekeringsonderneming, alle of een deel van de beleggingen van deze verzekeringsonderneming beheert, houdt de Lid-Staat van herkomst voor de toepassing van de regels en de beginselen van dit artikel rekening met de onderliggende activa in het bezit van de dochteronderneming; de Lid-Staat van herkomst mag dezelfde behandeling toepassen op de door andere dochterondernemingen gehouden activa;
- ix) overlopende acquisitiekosten worden alleen als dekking van de technische voorzieningen toegestaan indien zulks strookt met de methoden voor berekening van de voorzieningen voor lopende risico's.

2. Onverminderd het bepaalde in lid 1 kan de Lid-Staat van herkomst bij een naar behoren met redenen omkleed besluit in uitzonderlijke omstandigheden op verzoek van de verzekeringsonderneming gedurende een bepaalde periode andere categorieën van activa toestaan voor het dekken van de technische voorzieningen, mits artikel 20 in acht wordt genomen.

Artikel 22

1. De Lid-Staat van herkomst bepaalt dat elke verzekeringsonderneming van de tegenover haar technische voorzieningen staande activa niet meer mag beleggen dan:

- a) 10 % van het totaal van de bruto technische voorzieningen in één bepaald terrein of gebouw dan wel in verscheidene terreinen of gebouwen die zich voldoende dicht bij elkaar bevinden om de facto als één belegging te worden beschouwd;
- b) 5 % van het totaal van de bruto technische voorzieningen in aandelen en andere met aandelen gelijk te stellen verhandelbare waardepapieren, obligaties en andere geldmarkt- en kapitaalmarktinstrumenten van één bepaalde emittent of in leningen aan één bepaalde kredietnemer, te zamen genomen, waarbij niet als leningen in aanmerking worden genomen leningen aan een centrale, regionale of lokale overheid, dan wel aan een internationale organisatie waarvan een of meer Lid-Staten deel uitmaken. Dit plafond kan tot 10 %

⁽¹⁾ PB nr. L 322 van 17. 12. 1977, blz. 30. Richtlijn laatstelijk gewijzigd bij Richtlijn 89/646/EEG (PB nr. L 386 van 30. 12. 1989, blz. 1).

worden verhoogd, mits de verzekeringsonderneming niet meer dan 40 % van haar bruto technische voorzieningen belegt in leningen aan of waardepapieren van emittenten en kredietnemers waarin zij meer dan 5 % van haar activa belegt;

- c) 5 % van het totaal van de bruto technische voorzieningen in niet-gegarandeerde leningen, waarvan 1 % in één enkele niet-gegarandeerde lening, andere dan die welke zijn toegekend aan kredietinstellingen, verzekeringsondernemingen, voor zover artikel 8 van Richtlijn 73/239/EEG dit toestaat, en beleggingsondernemingen die in een Lid-Staat zijn gevestigd;
- d) 3 % van het totaal van de bruto technische voorzieningen in kasmiddelen;
- e) 10 % van het totaal van de bruto technische voorzieningen in aandelen, andere met aandelen gelijk te stellen waardepapieren, en obligaties die niet op een gereglementeerde markt worden verhandeld.
2. Dat er in lid 1 geen beperkingen worden gesteld aan het beleggen in een bepaalde categorie van activa, betekent niet dat de activa van deze categorie onbeperkt moeten worden toegestaan als dekking van de technische voorzieningen. De Lid-Staat van herkomst stelt nadere regels vast waarin de voorwaarden voor het gebruik van de toelaatbare activa worden bepaald. Hij neemt bij het vaststellen en toepassen van deze regels in het bijzonder de volgende beginselen in acht:
- i) de activa die als dekking fungeren van de technische voorzieningen moeten voldoende gediversifieerd en gespreid zijn om te waarborgen dat er geen buitensporige afhankelijkheid van een bepaalde categorie van activa, een specifieke beleggingssector of een specifieke belegging optreedt;
- ii) beleggingen in activa die een hoog risico dragen, hetzij vanwege hun intrinsieke kenmerken, hetzij vanwege de hoedanigheid van de emittent, dienen tot een voorzichtig niveau beperkt te blijven;
- iii) bij de beperkingen met betrekking tot specifieke categorieën van activa moet rekening worden gehouden met de behandeling van de herverzekering voor het berekenen van de technische voorzieningen;
- iv) wanneer de activa betrekking hebben op een belegging in een dochteronderneming die, voor rekening van de verzekeringsonderneming, alle of een deel van de beleggingen van deze verzekeringsonderneming beheert, houdt de Lid-Staat van herkomst voor de toepassing van de regels en de beginselen van dit artikel rekening met de onderliggende activa in het bezit van de dochteronderneming; hij mag dezelfde behandeling toepassen op de door andere dochterondernemingen gehouden activa;
- v) het percentage van de tegenover de technische voorzieningen te stellen activa die voor niet-liquide beleggingen zijn aangewend, dient tot een voorzichtig niveau beperkt te worden;
- vi) wanneer de activa ten dele bestaan uit leningen aan of obligaties uitgegeven door bepaalde kredietinstellingen, mag de Lid-Staat van herkomst bij de toepassing van de in dit artikel vervatte regels en beginselen rekening houden met de door deze kredietinstellingen gehouden onderliggende activa. Deze behandeling mag slechts worden toegepast voor zover de kredietinstelling haar hoofdkantoor heeft in een Lid-Staat, exclusief in handen is van die Lid-Staat en/of van de lokale overheden van die Lid-Staat, en haar werkzaamheden statutair bestaan in het door haar tussenkomst verstrekken van leningen aan de Staat of de lokale overheden of van door deze Staat of overheden gegarandeerde leningen, dan wel het verstrekken van leningen aan nauw met de Staat of de lokale overheden verbonden instanties.
3. In het kader van de nadere regels waarin de voorwaarden voor het gebruik van de toelaatbare activa worden vastgesteld, past de Lid-Staat een strengere behandeling toe op:
- leningen die niet voorzien zijn van een bankgarantie, een garantie toegekend door een verzekeringsonderneming, een hypotheek of een andere vorm van zekerheid, dan op leningen die daar wel van zijn voorzien;
  - icbe's die niet zijn onderworpen aan de coördinatie van Richtlijn 85/611/EEG ⁽¹⁾ en andere beleggingsfondsen, dan op icbe's die wel aan die coördinatie zijn onderworpen;
  - waardepapieren die niet op een gereglementeerde markt worden verhandeld, dan op waardepapieren die wel op een gereglementeerde markt worden verhandeld;
  - obligaties en andere geldmarkt- en kapitaalmarktinstrumenten van andere emittenten dan Staten, regionale of lokale overheden van die Staten of ondernemingen die behoren tot zone A als bedoeld in Richtlijn 89/647/EEG ⁽²⁾, of waarvan de emittenten internationale organisaties zijn waartoe geen Lid-Staat van de Gemeenschap behoort, dan op die zelfde financiële instrumenten uitgegeven door emittenten die wel deze kenmerken vertonen.
4. De Lid-Staten mogen het maximum van lid 1, onder b), op 40 % stellen voor bepaalde obligaties die zijn uitgegeven door een kredietinstelling die haar hoofdkantoor in een Lid-Staat heeft en krachtens de wet onderworpen is aan bijzonder overheidstoezicht ter bescherming van de houders van deze obligaties. Meer bepaald moeten de bedragen die uit de emissie van deze obligaties worden verkregen overeenkomstig de wet worden belegt in activa die gedurende de gehele looptijd van deze obligaties voldoende dekking bieden voor de daaruit voortvloeiende verplichtingen en die

⁽¹⁾ PB nr. L 375 van 31. 12. 1985, blz. 3. Richtlijn gewijzigd bij Richtlijn 88/220/EEG (PB nr. L 100 van 19. 4. 1988, blz. 31).

⁽²⁾ PB nr. L 386 van 30. 12. 1989, blz. 14.

bij voorrang bestemd zijn voor de aflossing van de hoofdsom en de betaling van de lopende rente in geval de emittent ophoudt te betalen.

5. De Lid-Staten mogen van verzekeringsondernemingen niet verlangen dat zij beleggingen in bepaalde categorieën van activa verrichten.

6. Onverminderd het bepaalde in lid 1 kan de Lid-Staat van herkomst bij een naar behoren met redenen omkleed besluit in uitzonderlijke omstandigheden op verzoek van de verzekeringsonderneming gedurende een bepaalde periode afwijkingen toestaan op de regels van lid 1, onder a) tot en met e), mits artikel 20 in acht wordt genomen.

Artikel 23

In bijlage 1 bij Richtlijn 88/357/EEG worden de punten 8 en 9 vervangen door:

- „8. Verzekeringsondernemingen mogen een bedrag van ten hoogste 20 % van hun in een bepaalde valuta luidende verplichtingen dekken met niet-congruente activa.
9. Iedere Lid-Staat kan bepalen dat, wanneer krachtens bovenstaande voorschriften tegenover verplichtingen activa moeten staan die luiden in de valuta van een Lid-Staat, aan deze voorwaarde eveneens wordt geacht te zijn voldaan, indien de betreffende activa in ecu luiden.”

Artikel 24

In artikel 16 van Richtlijn 73/239/EEG wordt lid 1 vervangen door:

- „1. De Lid-Staat van herkomst verplicht elke verzekeringsonderneming een voldoende solvabiliteitsmarge te vormen met betrekking tot het geheel van haar werkzaamheden.

De solvabiliteitsmarge komt overeen met het vermogen van de verzekeringsonderneming dat niet dient ter dekking van enige voorzienbare verplichting, na aftrek van de onlichamelijke bestanddelen. Deze marge omvat met name:

- het gestorte maatschappelijk kapitaal of, wat onderlinge waarborgmaatschappijen c.q. onderlinge verzekeringsmaatschappijen betreft, het gestorte gedeelte van het waarborgkapitaal plus de ledenrekeningen die aan de volgende criteria voldoen:
  - a) de statuten bepalen dat er vanaf deze rekeningen alleen betalingen aan leden mogen worden verricht als zulks geen daling van de solvabiliteitsmarge tot onder het vereiste niveau veroorzaakt, of, na ontbinding van de onderneming, als alle andere schulden zijn voldaan;
  - b) de statuten bepalen dat de bevoegde autoriteiten ten minste een maand van tevoren in kennis moeten worden gesteld van elke betaling voor andere doeleinden dan de individuele opzegging van het lidmaatschap en dat zij gedurende deze termijn de voorgenomen betaling kunnen verbieden;

- c) de relevante bepalingen in de statuten kunnen pas worden gewijzigd wanneer de bevoegde autoriteiten, onverminderd de criteria onder a) en b), verklaard hebben geen bezwaar tegen deze wijziging te hebben;
  - de helft van het niet-gestorte gedeelte van het maatschappelijk kapitaal of van het waarborgkapitaal, zodra het gestorte gedeelte 25 % van dit kapitaal of fonds bedraagt;
  - de (wettelijke en vrije) reserves die niet tegenover verplichtingen staan;
  - de overgebrachte winst;
  - de suppletiebijdragen welke onderlinge waarborgmaatschappijen c.q. onderlinge verzekeringsmaatschappijen en vennootschappen met een overeenkomstige rechtsvorm met variabele premies van hun leden kunnen eisen uit hoofde van het boekjaar, tot een bedrag gelijk aan de helft van het verschil tussen de maximumbijdragen en de werkelijk ingevorderde bijdragen; deze mogelijke suppletiebijdragen mogen evenwel niet meer dan 50 % van de solvabiliteitsmarge bedragen;
  - op verzoek van de verzekeringsonderneming, de door deze laatste aangetoonde meerwaarden welke voortvloeien uit de onderwaardering van activa, voor zover deze meerwaarden geen uitzonderlijk karakter hebben;
  - het gecumuleerd preferent aandelenkapitaal en de achtergestelde leningen, doch dan slechts tot een maximum van 50 % van de marge, waarvan niet meer dan 25 % in achtergestelde leningen met vaste looptijd, of het gecumuleerd preferent aandelenkapitaal met vaste termijn, indien ten minste aan de volgende voorwaarden is voldaan:
    - a) in geval van faillissement of liquidatie van de verzekeringsonderneming gelden bindende overeenkomsten op grond waarvan de achtergestelde leningen of preferente aandelen achtergesteld worden bij de vorderingen van alle andere crediteuren en pas worden terugbetaald nadat alle andere op dat tijdstip opeisbare schulden zijn voldaan;
- achtergestelde leningen moeten tevens aan de volgende voorwaarden voldoen:
- b) alleen de daadwerkelijk gestorte bedragen worden in aanmerking genomen;
  - c) voor leningen met een vaste looptijd dient de oorspronkelijke looptijd ten minste vijf jaar te bedragen. Uiterlijk een jaar voor de vervaldag legt de verzekeringsonderneming de bevoegde autoriteiten een plan ter goedkeuring voor waarin wordt uiteengezet op welke wijze de solvabiliteitsmarge zal worden gehandhaafd of op het vereiste niveau gebracht op de vervaldag, tenzij de mate waarin de lening als bestanddeel van de solvabiliteitsmarge in aanmerking mag worden genomen, gedurende minimaal de laatste vijf

jaren voor de datum van terugbetaling geleidelijk wordt verlaagd. De bevoegde autoriteiten kunnen toestemming verlenen voor vervroegde terugbetaling van dergelijke leningen, mits het initiatief hiertoe uitgaat van de emitterende verzekeringsonderneming en haar solvabiliteitsmarge niet onder het vereiste niveau daalt;

- d) leningen waarvan de looptijd niet bepaald is, kunnen slechts worden terugbetaald met een opzeggingstermijn van vijf jaar, tenzij de leningen niet langer als bestanddelen van de solvabiliteitsmarge worden aangemerkt of uitdrukkelijk de voorafgaande toestemming van de bevoegde autoriteiten vereist is voor vervroegde terugbetaling. In dit laatste geval dient de verzekeringsonderneming de bevoegde autoriteiten ten minste zes maanden te voren in kennis te stellen van de voorgenomen terugbetaling, onder vermelding van de daadwerkelijke en de vereiste solvabiliteitsmarge zowel vóór als na deze terugbetaling. De bevoegde autoriteiten verlenen alleen toestemming voor de terugbetaling indien de solvabiliteitsmarge van de verzekeringsonderneming niet onder het vereiste niveau dreigt te dalen;
- e) de leningsovereenkomst bevat geen bepalingen op grond waarvan de lening in bepaalde omstandigheden, andere dan de liquidatie van de verzekeringsonderneming, vóór de overeengekomen datum moet worden terugbetaald;
- f) de leningsovereenkomst kan alleen worden gewijzigd nadat de bevoegde autoriteiten verklaard hebben geen bezwaar te hebben tegen de wijziging;
- effecten met onbepaalde looptijd en andere instrumenten die aan de volgende voorwaarden voldoen, met inbegrip van andere gecumuleerde prederente aandelen dan bedoeld in het voorgaande streepje, ten belope van maximaal 50 % van de solvabiliteitsmarge, voor het totaal van deze effecten en van de in het voorgaande streepje vermelde achtergestelde leningen:
- a) zij kunnen niet worden terugbetaald op initiatief van de houder of zonder voorafgaande toestemming van de bevoegde autoriteiten;
- b) de emissie-overeenkomst moet de verzekeringsonderneming de mogelijkheid bieden de betaling van de rente over de lening uit te stellen;
- c) de vorderingen van de kredietverlener op de verzekeringsonderneming moeten volledig worden achtergesteld bij de vorderingen van alle niet-achtergestelde crediteuren;
- d) in de documenten met betrekking tot de effecten-emissie moet worden gestipuleerd dat de verliezen gecompenseerd kunnen worden door de schuld en de niet-gestorte rente, terwijl de verzekeringsonderneming haar activiteiten kan voortzetten;

e) alleen de daadwerkelijk gestorte bedragen worden in aanmerking genomen.”

Artikel 25

Uiterlijk drie jaar na het in toepassing brengen van deze richtlijn legt de Commissie het Comité voor het verzekeringswezen een verslag voor betreffende de noodzaak van verdere harmonisatie van de solvabiliteitsmarge.

Artikel 26

Artikel 18 van Richtlijn 73/239/EEG wordt vervangen door:

„Artikel 18

1. De Lid-Staten stellen geen enkel voorschrift vast met betrekking tot de aard van de activa welke aanwezig zijn boven de activa die de in artikel 15 bedoelde technische voorzieningen dekken.

2. De vrije beschikking over de roerende of onroerende activa die deel uitmaken van het vermogen van de toegelaten verzekeringsondernemingen wordt, onverminderd artikel 15, lid 2, artikel 20, leden 1, 2, 3 en 5, en artikel 22, lid 1, laatste alinea, door de Lid-Staten niet beperkt.

3. De leden 1 en 2 laten onverlet de maatregelen welke de Lid-Staten als eigenaar van of deelnemer in de betrokken ondernemingen kunnen nemen, onder volledige waarborging van de belangen van de verzekerden.”

Hoofdstuk 3

Artikel 27

In artikel 7, lid 1, van Richtlijn 88/357/EEG, wordt punt f) vervangen door:

„f) Voor de risico's bedoeld in artikel 5, onder d), van Richtlijn 73/239/EEG, kunnen de partijen vrij kiezen welk recht van toepassing is.”

Artikel 28

De Lid-Staat waar het risico is gelegen, kan de verzekeringnemer niet beletten een overeenkomst te sluiten met een verzekeringsonderneming die volgens de voorwaarden van artikel 6 van Richtlijn 73/239/EEG een vergunning heeft verkregen, voor zover deze overeenkomst niet in strijd is met de wettelijke bepalingen van algemeen belang die in de Lid-Staat waar het risico is gelegen, gelden.

Artikel 29

De Lid-Staten stellen geen bepalingen vast waarin de voorafgaande goedkeuring of de systematische mededeling

wordt geëist van de algemene en bijzondere voorwaarden van de verzekeringspolissen, de tarieven, en de formulieren en andere documenten waarvan een verzekeringsonderneming gebruik wil maken in haar betrekkingen met de verzekeringnemers. Voor het toezicht op de naleving van de nationale bepalingen betreffende de verzekeringsovereenkomsten kunnen zij alleen een niet-systematische mededeling van deze voorwaarden en andere documenten eisen, zonder dat dit vereiste voor de verzekeringsonderneming een voorwaarde vooraf voor de uitoefening van haar werkzaamheden mag vormen.

De Lid-Staten kunnen de voorafgaande kennisgeving of de goedkeuring van voorgestelde tariefverhogingen alleen als onderdeel van een algemeen prijscontrolesysteem handhaven of invoeren.

Artikel 30

1. In artikel 8, lid 4, van Richtlijn 88/357/EEG wordt punt b) geschrapt. Derhalve wordt punt a) van dit lid als volgt gewijzigd:

„a) Onverminderd het hierna onder c) bepaalde is artikel 7, lid 2, derde alinea, van toepassing wanneer de verzekeringsovereenkomst dekking geeft in verscheidene Lid-Staten waarvan ten minste één een verplichting tot verzekering oplegt.”

2. Niettegenstaande elke strijdige bepaling, kan een Lid-Staat die bepaalde verzekeringen verplicht stelt, eisen dat van de algemene en bijzondere voorwaarden van de verplichte verzekeringen aan zijn bevoegde autoriteiten kennisgeving wordt gedaan, voordat van deze voorwaarden gebruik wordt gemaakt.

Artikel 31

1. Alvorens een verzekeringsovereenkomst af te sluiten moet de verzekeringnemer door de verzekeringsonderneming in kennis worden gesteld van:

- het recht dat op de overeenkomst van toepassing is, hetzij wanneer de partijen geen vrijheid van rechtskeuze hebben, hetzij ten gevolge van de keuze die de verzekeraar voorstelt als zulks wel het geval is;
- de regelingen voor het behandelen van klachten van verzekeringnemers over de overeenkomst, met inbegrip, in voorkomend geval, van het bestaan van een instantie die belast is met het onderzoeken van klachten, zonder afbreuk te doen aan de mogelijkheid voor de verzekeringnemer een gerechtelijke procedure aan te spannen.

2. De in lid 1 bedoelde verplichting geldt enkel wanneer de verzekeringnemer een natuurlijke persoon is.

3. De toepassingsmodaliteiten van dit artikel worden geregeld volgens de wetgeving van de Lid-Staat waar het risico is gelegen.

TITEL IV

BEPALINGEN BETREFFENDE DE VRIJE VESTIGING EN HET VRIJ VERRICHTEN VAN DIENSTEN

Artikel 32

Artikel 10 van Richtlijn 73/239/EEG wordt vervangen door:

„Artikel 10

1. Iedere verzekeringsonderneming die op het grondgebied van een andere Lid-Staat een bijkantoor wenst te vestigen, stelt de bevoegde autoriteiten van de Lid-Staat van herkomst daarvan in kennis.

2. De Lid-Staten verlangen dat de verzekeringsonderneming die op het grondgebied van een andere Lid-Staat een bijkantoor wenst te vestigen, de in lid 1 bedoelde kennisgeving vergezeld doet gaan van de volgende gegevens:

- a) de naam van de Lid-Staat op het grondgebied waarvan zij voornemens is het bijkantoor te vestigen;
- b) haar programma van werkzaamheden, waarin met name de aard van de voorgenomen verrichtingen en de organisatiestructuur van het bijkantoor worden vermeld;
- c) het adres in de Lid-Staat van het bijkantoor waar documenten kunnen worden opgevraagd en afgeleverd, met dien verstande dat dit adres hetzelfde is als datgene waaraan de mededelingen voor de algemeen gevolmachtigde worden gericht;
- d) de naam en het adres van de algemeen gevolmachtigde van het bijkantoor, aan wie voldoende bevoegdheden moeten zijn verleend om de onderneming ten opzichte van derden te verbinden en om haar tegenover de autoriteiten en de rechterlijke instanties van de Lid-Staat van het bijkantoor te vertegenwoordigen. In het geval van Lloyd's mogen zich bij eventuele geschillen in de Lid-Staat van het bijkantoor welke voortvloeien uit aangegane verbintenissen, voor de verzekerden geen grotere moeilijkheden voordoen dan bij vergelijkbare geschillen met klassieke verzekeraars. Te dien einde moet onder de bevoegdheden van de algemeen gevolmachtigde in het bijzonder de bekwaamheid vallen, om in zijn hoedanigheid van algemeen gevolmachtigde op voor de betrokken „underwriters” van Lloyd's bindende wijze te worden gedagvaard.

Ingeval de verzekeringsonderneming haar bijkantoor de risico's wil laten dekken die zijn ingedeeld in branche 10 van punt A van de bijlage, met uitzondering van de wettelijke aansprakelijkheid van de vervoerder, moet zij een verklaring overleggen waarin staat dat zij is toegetreden tot het nationale bureau en het nationale garantiefonds van de Lid-Staat van het bijkantoor.

3. Tenzij de bevoegde autoriteiten van de Lid-Staat van herkomst, gelet op het betrokken project, redenen heb-

ben om te twijfelen aan de deugdelijkheid van de administratieve structuur, aan de financiële positie van de verzekeringsonderneming of aan de goede reputatie en de beroepskwalificaties of -ervaring van de verantwoordelijke bestuurders en van de algemeen gevolmachtigde, doen zij binnen drie maanden na ontvangst van alle in lid 2 bedoelde gegevens, mededeling van deze gegevens aan de bevoegde autoriteiten van de Lid-Staat van het bijkantoor en stellen zij de betrokken verzekeringsonderneming hiervan in kennis.

De bevoegde autoriteiten van de Lid-Staat van herkomst verklaren tevens dat de verzekeringsonderneming de vereiste solvabiliteitsmarge bezit, berekend overeenkomstig het bepaalde in de artikelen 16 en 17.

Wanneer de bevoegde autoriteiten van de Lid-Staat van herkomst weigeren de in lid 2 bedoelde gegevens mee te delen aan de bevoegde autoriteiten van de Lid-Staat van het bijkantoor, delen zij de redenen van deze weigering binnen drie maanden na ontvangst van alle gegevens aan de betrokken verzekeringsonderneming mee. Tegen deze weigering of het uitblijven van een antwoord staat beroep open bij de rechter in de Lid-Staat van herkomst.

4. Voordat het bijkantoor van de verzekeringsonderneming met zijn werkzaamheden aanvangt, beschikken de bevoegde autoriteiten van de Lid-Staat van het bijkantoor over twee maanden, te rekenen vanaf de ontvangst van de in lid 3 bedoelde mededeling, om in voorkomend geval aan de bevoegde autoriteiten van de Lid-Staat van herkomst de voorwaarden, verband houdende met het algemeen belang, aan te geven waaronder deze werkzaamheden in de Lid-Staat van het bijkantoor moeten worden uitgeoefend.

5. Zodra een mededeling van de bevoegde autoriteiten van de Lid-Staat van het bijkantoor is binnengekomen of, wanneer deze niet reageren, zodra de in lid 4 bedoelde termijn is verstreken, mag het bijkantoor worden gevestigd en met zijn werkzaamheden aanvangen.

6. In geval van wijziging van de inhoud van een van de overeenkomstig lid 2, onder b), c) en d), verstrekte gegevens, stelt de verzekeringsonderneming de bevoegde autoriteiten van de Lid-Staat van herkomst en van de Lid-Staat van het bijkantoor schriftelijk van de betreffende wijziging in kennis, zulks ten minste een maand vóór de toepassing van de wijziging, opdat de bevoegde autoriteiten van de Lid-Staat van herkomst en de bevoegde autoriteiten van de Lid-Staat van het bijkantoor overeenkomstig lid 3, respectievelijk lid 4, hun taak kunnen vervullen."

Artikel 33

Artikel 11 van Richtlijn 73/239/EEG vervalt.

Artikel 34

Artikel 14 van Richtlijn 88/357/EEG wordt vervangen door:

„Artikel 14

Elke verzekeringsonderneming die voornemens is haar werkzaamheden voor het eerst in het kader van het vrij verrichten van diensten in één of meer Lid-Staten uit te oefenen, is gehouden de bevoegde autoriteiten van de Lid-Staat van herkomst hiervan vooraf in kennis te stellen, met opgave van de aard van de risico's die zij voornemens is te dekken."

Artikel 35

Artikel 16 van Richtlijn 88/357/EEG wordt vervangen door:

„Artikel 16

1. De bevoegde autoriteiten van de Lid-Staat van herkomst delen binnen één maand na de in artikel 14 bedoelde kennisgeving aan de Lid-Staat of de Lid-Staten op het grondgebied waarvan de verzekeringsonderneming voornemens is in het kader van het vrij verrichten van diensten werkzaamheden uit te oefenen, mee:

- a) dat de verzekeringsonderneming de vereiste solvabiliteitsmarge bezit, berekend overeenkomstig het bepaalde in de artikelen 16 en 17 van Richtlijn 73/239/EEG;
- b) de branches die de onderneming mag uitoefenen;
- c) de aard van de risico's die de onderneming voornemens is in de Lid-Staat van dienstverrichting te dekken.

Zij stellen tegelijkertijd de betrokken onderneming daarvan in kennis.

Elke Lid-Staat op wiens grondgebied een verzekeringsonderneming voornemens is, in het kader van het vrij verrichten van diensten, de in branche 10 van punt A van de bijlage bij Richtlijn 73/239/EEG ingedeelde risico's te dekken, met uitzondering van de wettelijke aansprakelijkheid van de vervoerder, kan eisen dat betrokken onderneming:

- de naam en het adres bekend maakt van de vertegenwoordiger van de verzekeringsonderneming bedoeld in artikel 12 bis, lid 4, van deze richtlijn;
- een verklaring overlegt waarin staat dat de onderneming is toegetreden tot het nationale bureau en het nationale garantiefonds van de Lid-Staat van dienstverrichting.

2. Wanneer de bevoegde autoriteiten van de Lid-Staat van herkomst de in lid 1 bedoelde gegevens niet meedelen binnen de gestelde termijn, delen zij de redenen van deze weigering binnen die zelfde termijn aan de verzekeringsonderneming mee. Tegen deze weigering moet beroep openstaan bij de rechter in de Lid-Staat van herkomst.

3. De verzekeringsonderneming kan haar werkzaamheden aanvangen vanaf de officieel bevestigde datum waarop haar bericht is gegeven van de in lid 1, eerste alinea, bedoelde mededeling."

Artikel 36

Artikel 17 van Richtlijn 88/357/EEG wordt vervangen door:

„Artikel 17

Wanneer de verzekeringsonderneming voornemens is in de in artikel 14 bedoelde gegevens een wijziging aan te brengen, volgt zij daartoe de in de artikelen 14 en 16 bepaalde procedure.”.

Artikel 37

De tweede en de derde alinea van lid 2, alsmede lid 3 van artikel 12 en de artikelen 13 en 15 van Richtlijn 88/357/EEG vervallen.

Artikel 38

De bevoegde autoriteiten van de Lid-Staat van het bijkantoor of van de Lid-Staat van dienstverrichting kunnen voorschrijven dat de gegevens die zij op grond van de bepalingen van deze richtlijn kunnen verlangen met betrekking tot de activiteit van de verzekeringsondernemingen die op het grondgebied van die Lid-Staat werkzaam zijn, hun in de officiële taal (of talen) van die Lid-Staat worden verstrekt.

Artikel 39

1. Artikel 18 van de Richtlijn 88/357/EEG vervalt.
2. De Lid-Staat van het bijkantoor of de Lid-Staat van dienstverrichting stelt geen bepalingen vast waarin de voorafgaande goedkeuring of de systematische mededeling wordt geëist van de algemene en bijzondere voorwaarden van de verzekeringspolissen, de tarieven, en de formulieren en andere documenten waarvan een verzekeringsonderneming gebruik wil maken in haar betrekkingen met de verzekeringnemers. Voor het toezicht op de naleving van zijn nationale bepalingen betreffende verzekeringsovereenkomsten kan hij van een verzekeringsonderneming die op zijn grondgebied in het kader van het recht van vestiging of in het kader van het vrij verrichten van diensten het verzekeringsbedrijf wenst uit te oefenen, slechts een niet-systematische mededeling eisen van deze voorwaarden of andere documenten waarvan zij gebruik wenst te maken, zonder dat dit vereiste voor de verzekeringsonderneming een voorwaarde vooraf voor de uitoefening van haar werkzaamheden mag vormen.
3. De Lid-Staat van het bijkantoor of de Lid-Staat van dienstverrichting kan de voorafgaande kennisgeving of de goedkeuring van voorgestelde tariefverhogingen alleen als onderdeel van een algemeen prijscontrolesysteem handhaven of invoeren.

Artikel 40

1. Artikel 19 van Richtlijn 88/357/EEG vervalt.
2. Iedere verzekeringsonderneming die in het kader van het recht van vestiging of in het kader van het vrij verrich-

ten van diensten werkzaamheden uitoefent, moet aan de bevoegde autoriteiten van de Lid-Staat van het bijkantoor respectievelijk de Lid-Staat van dienstverrichting alle voor de toepassing van dit artikel gevraagde documenten overleggen, voor zover ook de verzekeringsondernemingen die hun hoofdkantoor in deze Lid-Staten hebben daartoe zijn gehouden.

3. Indien de bevoegde autoriteiten van een Lid-Staat vaststellen dat een verzekeringsonderneming die een bijkantoor op het grondgebied van die Lid-Staat heeft of aldaar in het kader van het vrij verrichten van diensten werkzaam is, zich niet houdt aan de rechtsvoorschriften van de Lid-Staat die op haar van toepassing zijn, verzoeken zij de betrokken onderneming een einde te maken aan deze onregelmatigheid.

4. Indien de betrokken onderneming niet het nodige doet, stellen de bevoegde autoriteiten van de betrokken Lid-Staat de bevoegde autoriteiten van de Lid-Staat van herkomst hiervan in kennis. Deze laatste treffen onverwijld alle passende maatregelen opdat de betrokken onderneming een eind maakt aan de onregelmatigheid. De aard van deze maatregelen wordt ter kennis van de bevoegde autoriteiten van de betrokken Lid-Staat gebracht.

5. Indien de onderneming, ondanks de door de Lid-Staat van herkomst getroffen maatregelen, of omdat deze maatregelen ontoereikend zijn of die Lid-Staat geen maatregelen treft, inbreuk blijft maken op de in de betrokken Lid-Staat geldende rechtsregels, kan deze laatste, na de bevoegde autoriteiten van de Lid-Staat van herkomst daarvan op de hoogte te hebben gebracht, passende maatregelen nemen om verdere onregelmatigheden te voorkomen of te beteugelen en, voor zover zulks volstrekt noodzakelijk is, de onderneming te beletten op zijn grondgebied nog nieuwe verzekeringsovereenkomsten te sluiten. De Lid-Staten zorgen ervoor dat de voor deze maatregelen noodzakelijke kennisgevingen op hun grondgebied mogelijk worden gemaakt.

6. De leden 3, 4 en 5 laten de bevoegdheid van de betrokken Lid-Staten onverlet om in dringende gevallen passende maatregelen te treffen om inbreuken op hun grondgebied te voorkomen. Zo kunnen zij onder meer een verzekeringsonderneming beletten op hun grondgebied nog nieuwe verzekeringsovereenkomsten te sluiten.

7. De leden 3, 4 en 5 laten de bevoegdheid van de Lid-Staten onverlet om overtredingen op hun grondgebied te bestraffen.

8. Indien de verzekeringsonderneming die de inbreuk heeft gepleegd, in de betrokken Lid-Staat een vestiging heeft of er goederen bezit, kunnen de bevoegde autoriteiten van deze Lid-Staat, overeenkomstig de nationale wetgeving, de voor deze inbreuk vastgestelde administratieve sancties ten uitvoer leggen ten aanzien van deze vestiging of deze goederen.

9. Elke op grond van de leden 4 tot en met 8 genomen maatregel die sancties of beperkingen van de uitoefening

van het verzekeringsbedrijf inhoudt, moet met redenen worden omkleed en ter kennis van de betrokken onderneming worden gebracht.

10. De Commissie legt om de twee jaar aan het Comité voor het verzekeringswezen dat is opgericht bij Richtlijn 91/675/EEG een verslag voor met een overzicht van het aantal en de aard van de gevallen waarin in elke Lid-Staat in de zin van artikel 10 van Richtlijn 73/239/EEG of van artikel 16 van Richtlijn 88/357/EEG, zoals bij de onderhavige richtlijn gewijzigd, weigering heeft plaatsgevonden of maatregelen zijn genomen overeenkomstig lid 5. De Lid-Staten verlenen aan de Commissie hun medewerking door de nodige informatie te verstrekken voor het opstellen van dat verslag.

Artikel 41

Deze richtlijn belet verzekeringsondernemingen die hun hoofdkantoor in een Lid-Staat hebben niet, hun diensten met alle beschikbare communicatiemiddelen te adverteren in de Lid-Staat van het bijkantoor of de Lid-Staat van dienstverrichting, mits zij alle eventuele voorschriften inzake de vorm en inhoud van dit adverteren in acht nemen die zijn vastgesteld om redenen van algemeen belang.

Artikel 42

1. Artikel 20 van Richtlijn 88/357/EEG vervalt.

2. In geval van liquidatie van een verzekeringsonderneming worden de verbintenissen die voortvloeien uit overeenkomsten die door een bijkantoor of in het kader van het vrij verrichten van diensten zijn gesloten, op dezelfde wijze nagekomen als de verbintenissen die voortvloeien uit de andere verzekeringsovereenkomsten van deze onderneming, zonder onderscheid naar nationaliteit van verzekeren en begunstigen.

Artikel 43

1. Artikel 21 van Richtlijn 88/357/EEG vervalt.

2. Wanneer een verzekering wordt aangeboden op grond van het recht van vestiging of in het kader van het vrij verrichten van diensten, moet aan de verzekeringnemer vóór het aangaan van enige verbintenis worden meegedeeld in welke Lid-Staat het hoofdkantoor en, in voorkomend geval, het bijkantoor waarmee de overeenkomst wordt gesloten, is gevestigd.

Wanneer aan de verzekeringnemer documenten worden verstrekt, moet daarin de in de eerste alinea bedoelde informatie worden vermeld.

De in de eerste twee alinea's bedoelde verplichtingen gelden niet voor de in artikel 5, onder d), van Richtlijn 73/239/EEG bedoelde risico's.

3. In de overeenkomst of andere documenten waarbij de dekking wordt verleend, alsmede in het verzekeringsvoorstel wanneer de verzekeringnemer daardoor wordt gebonden, moet het adres worden vermeld van het hoofdkantoor en, in voorkomend geval, van het bijkantoor van de verzekeringsonderneming dat de dekking verleent.

Elke Lid-Staat kan eisen dat de naam en het adres van de vertegenwoordiger van de verzekeringsonderneming als bedoeld in artikel 12 bis, lid 4, van Richtlijn 88/357/EEG, ook in de in de eerste alinea bedoelde documenten zijn opgenomen.

Artikel 44

1. Artikel 22 van Richtlijn 88/357/EEG vervalt.

2. Iedere verzekeringsonderneming moet, afzonderlijk voor in het kader van vestiging en in het kader van het vrij verrichten van diensten tot stand gekomen verzekeringen en verrichtingen, de bevoegde autoriteiten van de Lid-Staat van herkomst in kennis stellen van de per Lid-Staat en per branchegroep geboekte premies, schadegevallen en provisie, telkens zonder aftrek van herverzekering, alsmede voor branche 10 van punt A van de bijlage bij Richtlijn 73/239/EEG, met uitzondering van de wettelijke aansprakelijkheid van de vervoerder, de frequentie en de gemiddelde kosten van de schadegevallen.

De branchegroepen zijn als volgt gedefinieerd:

- ongevallen en ziekte (nr. 1 en nr. 2);
- voertuigenverzekering (nr. 3, nr. 7 en nr. 10; de cijfers betreffende branche nr. 10, met uitzondering van de wettelijke aansprakelijkheid van de vervoerder, worden afzonderlijk gespecificeerd);
- brand en andere schaden aan zaken (nr. 8 en 9);
- luchtvaart-, zee- en transportverzekering (nr. 4, nr. 5, nr. 6, nr. 7, nr. 11 en nr. 12);
- algemene wettelijke aansprakelijkheid (nr. 13);
- krediet en borgtocht (nr. 14 en nr. 15);
- overige branches (nr. 16, nr. 17 en nr. 18).

De bevoegde autoriteiten van de Lid-Staat van herkomst delen de bedoelde gegevens binnen een redelijke termijn in geaggregeerde vorm mee aan de bevoegde autoriteiten van elke betrokken Lid-Staat die daarom verzoeken.

Artikel 45

1. Artikel 24 van Richtlijn 88/357/EEG vervalt.

2. Deze richtlijn houdt geen beperking in van het recht van de Lid-Staten om de verzekeringsondernemingen die op hun grondgebied op grond van het recht van vestiging of in

het kader van het vrij verrichten van diensten werkzaam zijn, te verplichten om te zijn aangesloten bij, en om onder dezelfde voorwaarden als de in de betreffende Lid-Staat toegelaten verzekeringsondernemingen deel te nemen aan, elke regeling die bedoeld is om de betaling van schadevergoeding aan verzekerden en benadeelde derden te garanderen.

Artikel 46

1. Artikel 25 van Richtlijn 88/357/EEG vervalt.

2. Onverminderd een latere harmonisatie is elke verzekeringsovereenkomst uitsluitend onderworpen aan de indirecte belastingen en parafiscale heffingen op verzekeringspremies die bestaan in de Lid-Staat waar het risico is gelegen in de zin van artikel 2, onder d), van Richtlijn 88/357/EEG, en wat Spanje betreft, aan de extra heffingen die bij wet zijn ingesteld ten behoeve van het Spaanse „Consortio de compensación de Seguros” voor het vervullen van zijn taak met betrekking tot de compensatie van verliezen die het gevolg zijn van uitzonderlijke gebeurtenissen die zich in deze Lid-Staat voordoen.

In afwijking van artikel 2, onder d), eerste streepje, van Richtlijn 88/357/EEG, en met het oog op de toepassing van dit lid, vormen de roerende zaken die zich bevinden in een op het grondgebied van een Lid-Staat gelegen onroerende zaak, met uitzondering van commerciële transitogoederen, een in die Lid-Staat gelegen risico, ook al worden de onroerende zaak en de inhoud daarvan niet door dezelfde verzekeringspolis gedekt.

Het recht dat krachtens artikel 7 van Richtlijn 88/357/EEG op de overeenkomst van toepassing is, is niet van invloed op de belastingregeling die van toepassing is.

Behoudens een latere harmonisatie past elke Lid-Staat op de verzekeringsondernemingen die risico's op zijn grondgebied dekken, zijn nationale bepalingen toe betreffende de maatregelen met het oog op de inning van de verschuldigde indirecte belastingen en parafiscale heffingen in de zin van de eerste alinea.

TITEL V

OVERGANGSBEPALINGEN

Artikel 47

De Bondsrepubliek Duitsland mag de toepassing van artikel 54, lid 2, tweede alinea, eerste zin, tot 1 januari 1996 uitstellen. Tot die datum is in het in artikel 54, lid 2, bedoelde geval het bepaalde in de volgende alinea van toepassing.

Wanneer de technische grondslag voor de berekening van de premies overeenkomstig artikel 54, lid 2, tweede alinea,

derde zin, aan de bevoegde autoriteiten van de Lid-Staat van herkomst is medegedeeld, delen deze autoriteiten die gegevens onverwijld mede aan de autoriteiten van de Lid-Staat waar het risico is gelegen, ten einde deze in staat te stellen hun opmerkingen te formuleren. Indien de bevoegde autoriteiten van de Lid-Staat van herkomst met deze opmerkingen geen rekening houden, stellen zij de bevoegde autoriteiten van de Lid-Staat waar het risico is gelegen, uitvoerig in kennis van de redenen daarvan.

Artikel 48

De Lid-Staten kunnen verzekeringsondernemingen met hoofdkantoor op hun grondgebied waarvan de gebouwen en terreinen die tegenover de technische voorzieningen staan, op het tijdstip van kennisgeving van deze richtlijn het in artikel 22, lid 1, onder a), bedoelde percentage overschrijden, een uiterlijk op 31 december 1998 verstrijkende termijn toestaan om aan dat percentage te voldoen.

Artikel 49

Het Koninkrijk Denemarken mag de toepassing van de bepalingen van deze richtlijn op de verplichte arbeidsongevallenverzekering tot 1 januari 1999 uitstellen. Tijdens deze periode blijft de uitzondering van artikel 12, lid 2, van Richtlijn 88/357/EEG inzake arbeidsongevallen in Denemarken van toepassing.

Artikel 50

Tot en met 31 december 1996 voor Spanje, en tot en met 31 december 1998 voor Griekenland en Portugal, geldt de volgende overgangsregeling voor overeenkomsten tot dekking van uitsluitend in een van deze Lid-Staten gelegen risico's, de in artikel 5, onder d), van Richtlijn 73/239/EEG omschreven risico's uitgezonderd:

- a) in afwijking van artikel 8, lid 3, van Richtlijn 73/239/EEG, en de artikelen 29 en 39 van deze richtlijn, kunnen de bevoegde autoriteiten van deze Lid-Staten eisen dat de algemene en bijzondere voorwaarden van de verzekeringspolissen worden meegedeeld alvorens deze polissen in omloop worden gebracht;
- b) het bedrag van de technische voorzieningen in verband met de in dit artikel bedoelde overeenkomsten wordt onder toezicht van de betrokken Lid-Staat vastgesteld volgens de regels die door die Lid-Staat zijn bepaald of, bij ontstentenis daarvan, volgens de overeenkomstig de bepalingen van deze richtlijn op zijn grondgebied gevestigde praktijken. De dekking van die voorzieningen door gelijkwaardige en congruente activa en de lokalisatie van die activa vinden onder toezicht van die Lid-Staat plaats volgens de regels of praktijken die in die Lid-Staat overeenkomstig de bepalingen van deze richtlijn tot stand zijn gekomen.

TITEL VI

SLOTBEPALINGEN

Artikel 51

De technische aanpassingen die op de hierna genoemde punten in Richtlijn 73/239/EEG, Richtlijn 88/357/EEG en deze richtlijn moeten worden aangebracht, worden vastgesteld volgens de procedure van Richtlijn 91/675/EEG:

- uitbreiding van de lijst van rechtsvormen in artikel 8, lid 1, onder a), van Richtlijn 73/239/EEG;
- wijziging van de in de bijlage bij Richtlijn 73/239/EEG opgenomen lijst of aanpassing van de terminologie van die lijst, om met de ontwikkelingen op de verzekeringsmarkt rekening te houden;
- verduidelijking van de in artikel 16, lid 1, van Richtlijn 73/239/EEG opgesomde bestanddelen van de solvabiliteitsmarge, om met de schepping van nieuwe financiële instrumenten rekening te houden;
- wijziging van het in artikel 17, lid 2, van Richtlijn 73/239/EEG vastgestelde minimumbedrag van het garantiefonds, om met de economische en financiële ontwikkelingen rekening te houden;
- wijziging, om met de schepping van nieuwe financiële instrumenten rekening te houden, van de in artikel 21 van deze richtlijn opgenomen lijst van categorieën van activa die ter dekking van de technische voorzieningen worden aanvaard en van de in artikel 22 vastgestelde voorschriften betreffende de spreiding;
- wijziging van de versoepelingen van de congruentieregels, waarin in bijlage 1 bij Richtlijn 88/357/EEG is voorzien, om met de ontwikkeling van nieuwe instrumenten ter dekking van het valutarisico of de vooruitgang bij de Economische en Monetaire Unie rekening te houden;
- verduidelijking van de definities, om een eenvormige toepassing van Richtlijn 73/239/EEG, Richtlijn 88/357/EEG en deze richtlijn in de gehele Gemeenschap te garanderen.

Artikel 52

1. De bijkantoren die, overeenkomstig de bepalingen van de Lid-Staat van vestiging, hun werkzaamheden hebben aangevangen vóór de inwerkingtreding van de toepassingsbepalingen van deze richtlijn, worden geacht onderworpen te zijn geweest aan de procedure van artikel 10, leden 1 tot en met 5, van Richtlijn 73/239/EEG. Zij vallen vanaf genoemde inwerkingtreding onder de artikelen 15, 19, 20 en 22 van Richtlijn 73/239/EEG en artikel 40 van deze richtlijn.

2. De artikelen 34 en 35 doen geen afbreuk aan de rechten die zijn verkregen door verzekeringsondernemingen welke

vóór de inwerkingtreding van de toepassingsbepalingen van deze richtlijn werkzaam waren in het kader van het vrij verrichten van diensten.

Artikel 53

In Richtlijn 73/239/EEG wordt het volgende artikel ingevoegd:

„Artikel 28 bis

1. Elke Lid-Staat verleent, onder de in het nationale recht vastgestelde voorwaarden, aan de op zijn grondgebied gevestigde agentschappen en bijkantoren, als bedoeld in deze titel, toestemming om hun verzekeringsportefeuille geheel of gedeeltelijk over te dragen aan een in dezelfde Lid-Staat gevestigde overnemer, indien de bevoegde autoriteiten van die Lid-Staat, of in voorkomend geval die van de in artikel 26 bedoelde Lid-Staat, verklaren dat de overnemer, mede gelet op de overdracht, de vereiste solvabiliteitsmarge bezit.

2. Elke Lid-Staat verleent, onder de in het nationale recht vastgestelde voorwaarden, aan de op zijn grondgebied gevestigde agentschappen en bijkantoren, als bedoeld in deze titel, toestemming om hun verzekeringsportefeuille geheel of gedeeltelijk over te dragen aan een verzekeringsonderneming die haar hoofdkantoor in een andere Lid-Staat heeft, indien de bevoegde autoriteiten van die Lid-Staat verklaren dat de overnemer, mede gelet op de overdracht, de vereiste solvabiliteitsmarge bezit.

3. Indien een Lid-Staat, onder de in het nationale recht vastgestelde voorwaarden, aan de op zijn grondgebied gevestigde agentschappen en bijkantoren, als bedoeld in deze titel, toestemming verleent om hun verzekeringsportefeuille geheel of gedeeltelijk over te dragen aan een op het grondgebied van een andere Lid-Staat opgericht agentschap of bijkantoor, als bedoeld in deze titel, overtuigt hij zich ervan dat de bevoegde autoriteiten van de Lid-Staat van de overnemer, of in voorkomend geval die van de in artikel 26 bedoelde Lid-Staat, verklaren dat de overnemer, mede gelet op de overdracht, de vereiste solvabiliteitsmarge bezit, dat de wetgeving van de Lid-Staat van de overnemer in de mogelijkheid van een dergelijke overdracht voorziet en dat die Lid-Staat met de overdracht instemt.

4. In de in de leden 1, 2 en 3 bedoelde gevallen verleent de Lid-Staat waar het overdragende agentschap of bijkantoor is gevestigd, toestemming voor de overdracht na de instemming te hebben verkregen van de bevoegde autoriteiten van de Lid-Staat van het risico, wanneer deze niet de Lid-Staat is waar het overdragende agentschap of bijkantoor is gevestigd.

5. De bevoegde autoriteiten van de geraadpleegde Lid-Staten delen de bevoegde autoriteiten van de Lid-Staat van herkomst van de overdragende verzekeringsonderneming hun advies of hun instemming mede binnen drie maanden na ontvangst van het verzoek; indien de geraadpleegde autoriteiten niet binnen die termijn hebben gereageerd, geldt zulks als een gunstig advies of als een stilzwijgende instemming.

6. De overeenkomstig dit artikel toegestane overdracht wordt in de Lid-Staat waar het risico is gelegen bekendgemaakt onder de in het nationale recht vastgestelde voorwaarden. Deze overdracht kan van rechtswege worden tegengeworpen aan de verzekeringnemers, aan de verzekerden en aan allen voor wie uit de overgedragen overeenkomsten rechten of verplichtingen voortvloeien.

Deze bepaling doet geen afbreuk aan het recht van de Lid-Staten om de verzekeringnemers de mogelijkheid te bieden de overeenkomst binnen een bepaalde termijn na de overdracht op te zeggen."

Artikel 54

1. Onverminderd andersluidende bepalingen kan een Lid-Staat waar overeenkomsten tot dekking van risico's van branche 2 van punt A van de bijlage bij Richtlijn 73/239/EEG de door het wettelijk stelsel van sociale zekerheid geboden dekking geheel of gedeeltelijk kunnen vervangen, verlangen dat deze overeenkomst voldoet aan de door die Lid-Staat vastgestelde bijzondere wettelijke bepalingen ter bescherming van het algemeen belang waarop deze verzekering betrekking heeft, en dat de bevoegde autoriteiten van deze Lid-Staat in kennis worden gesteld van de algemene en bijzondere voorwaarden van deze verzekering, alvorens deze in omloop wordt gebracht.

2. De Lid-Staten kunnen eisen dat de ziektekostenverzekering in de zin van lid 1 — wat de technische aspecten betreft — op een met levensverzekeringen vergelijkbare wijze wordt behandeld waarbij:

- de premies worden berekend op basis van ziekte Tabellen en andere relevante statistische gegevens van de Lid-Staat waar het risico is gelegen volgens de bij verzekeringen gehanteerde wiskundige methode,
- een reserve voor veroudering wordt aangelegd,
- de verzekeringsonderneming de overeenkomst slechts mag opzeggen binnen een door de Lid-Staat waar het risico is gelegen, vastgestelde periode,
- de overeenkomst voorziet in de mogelijkheid dat ook bij lopende contracten premies kunnen worden verhoogd en de uitbetalingen verlaagd,
- de overeenkomst voorziet in de mogelijkheid dat de verzekeringnemer zijn lopende overeenkomst wijzigt in een nieuwe overeenkomst die in overeenstemming is met lid 1 en die door dezelfde verzekeringsonderneming of hetzelfde bijkantoor wordt aangeboden en waarbij met zijn verkregen rechten rekening wordt gehouden. Inzonderheid dient de voor veroudering aangelegde reserve in aanmerking te worden genomen, en een nieuw medisch onderzoek mag slechts worden verlangd wanneer de dekking wordt uitgebreid.

In dit geval maken de bevoegde autoriteiten van deze Lid-Staten de bedoelde ziekte Tabellen en andere in de eerste alinea bedoelde relevante statistische gegevens bekend en zenden zij die toe aan de bevoegde autoriteiten van de Lid-Staat van herkomst. De premies moeten op basis van

redelijke actuariële hypothesen voldoende zijn om de verzekeringsondernemingen in staat te stellen om, gelet op alle aspecten van hun financiële situatie, aan al hun verplichtingen te voldoen. De Lid-Staat van herkomst eist dat de technische grondslag voor de premieberekening aan de bevoegde autoriteiten van die Lid-Staat wordt meegedeeld, alvorens het produkt in omloop wordt gebracht. Het bepaalde in dit lid is eveneens van toepassing, wanneer bestaande verzekeringspolissen worden gewijzigd.

Artikel 55

De Lid-Staten kunnen van de verzekeringsondernemingen die op hun grondgebied voor eigen risico de verplichte arbeidsongevallenverzekering uitoefenen, verlangen dat zij de specifieke voorschriften naleven die in hun nationale wetgeving ten aanzien van deze verzekering zijn opgenomen, met uitzondering van de bepalingen inzake het financieel toezicht, die onder de uitsluitende bevoegdheid van de Lid-Staat van herkomst vallen.

Artikel 56

De Lid-Staten dragen er zorg voor dat tegen besluiten ten aanzien van een verzekeringsonderneming, die worden genomen op grond van wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen welke in overeenstemming met deze richtlijn zijn vastgesteld, beroep op de rechter openstaat.

Artikel 57

1. De Lid-Staten stellen uiterlijk op 31 december 1993 de nodige wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen vast om aan deze richtlijn te voldoen en doen deze bepalingen uiterlijk op 1 juli 1994 in werking treden. Zij stellen de Commissie daarvan onverwijld in kennis.

Wanneer de Lid-Staten deze bepalingen vaststellen, wordt in die bepalingen naar deze richtlijn verwezen of wordt ernaar verwezen bij de officiële bekendmaking van die bepalingen. De regels voor deze verwijzing worden vastgesteld door de Lid-Staten.

2. De Lid-Staten dragen er zorg voor de Commissie de tekst mee te delen van de voornaamste bepalingen van intern recht die zij op het onder deze richtlijn vallende gebied vaststellen.

Artikel 58

Deze richtlijn is gericht tot de Lid-Staten.

Gedaan te Luxemburg, 18 juni 1992.

Voor de Raad

De Voorzitter

Vitor MARTINS

RICHTLIJN 92/59/EEG VAN DE RAAD

van 29 juni 1992

inzake algemene produktveiligheid

DE RAAD VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap, inzonderheid op artikel 100 A,

Gezien het voorstel van de Commissie (1),

In samenwerking met het Europese Parlement (2),

Gezien het advies van het Economisch en Sociaal Comité (3),

Overwegende dat het van belang is maatregelen vast te stellen ten einde vóór 31 december 1992 de interne markt geleidelijk tot stand te brengen; dat de interne markt een gebied zonder binnengrenzen omvat, waarbinnen het vrije verkeer van goederen, personen, diensten en kapitaal is gewaarborgd;

Overwegende dat bepaalde Lid-Staten horizontale wettelijke voorschriften inzake produktveiligheid hebben vastgesteld waarbij met name aan de economische subjecten een algemene verplichting wordt opgelegd om uitsluitend veilige produkten op de markt te brengen; dat het beschermingsniveau van personen in die wettelijke voorschriften verschilt; dat dergelijke verschillen en het ontbreken van horizontale wettelijke voorschriften in andere Lid-Staten kunnen leiden tot handelsbelemmeringen en concurrentie-distorsies binnen de interne markt;

Overwegende dat het zeer moeilijk is voor elk bestaand of mogelijk te ontwikkelen produkt communautaire wettelijke voorschriften vast te stellen; dat er behoefte bestaat aan een horizontaal wettelijk kader op brede basis dat deze produkten omvat en tevens voorziet in lacunes in bestaande of toekomstige specifieke wettelijke voorschriften, met name ten einde te zorgen voor een hoog beschermingsniveau van de veiligheid en de gezondheid van personen, als voorgescreven in artikel 100 A, lid 3, van het Verdrag;

Overwegende dat het daarom nodig is, voor elk op de markt gebracht produkt dat voor de consument is bestemd of door hem kan worden gebruikt, op communautair niveau een algemeen veiligheidsvereiste vast te stellen; dat bepaalde tweedehandse goederen vanwege hun aard echter moeten worden uitgesloten;

Overwegende dat productie- en kapitaalgoederen alsmede andere produkten die uitsluitend in het kader van een beroepsactiviteit worden gebruikt, niet onder deze richtlijn vallen;

Overwegende dat de bepalingen van deze richtlijn van toepassing zijn indien er in het kader van de communautaire voorschriften geen specifieke bepalingen ten aanzien van de veiligheid van de betrokken produkten bestaan;

Overwegende dat, indien er specifieke communautaire voorschriften bestaan die voorzien in volledige harmonisatie, met name die welke op basis van de nieuwe aanpak zijn vastgesteld, waarin de aan de produkten gestelde veiligheidseisen zijn vastgesteld, er geen grond aanwezig is om het bedrijfsleven nieuwe verplichtingen op te leggen voor het op de markt brengen van produkten die onder dergelijke voorschriften vallen;

Overwegende dat, indien de bepalingen van een specifieke communautaire regeling slechts betrekking hebben op bepaalde veiligheidsaspecten of risicocategorieën van het betrokken produkt, de verplichtingen van het bedrijfsleven ten aanzien van die aspecten uitsluitend krachtens die bepalingen worden vastgesteld;

Overwegende dat het wenselijk is om, naast de verplichting om aan het algemene veiligheidsvereiste te voldoen, het bedrijfsleven ook de verplichting op te leggen de consument relevante informatie te verstrekken en aan de produktkenmerken aangepaste maatregelen vast te stellen, waardoor de consument over de potentiële risico's van deze produkten wordt geïnformeerd;

Overwegende dat er, bij het ontbreken van een specifieke regeling, criteria moeten worden vastgesteld om de produktveiligheid te kunnen beoordelen;

Overwegende dat de Lid-Staten autoriteiten dienen aan te stellen die toezicht moeten uitoefenen op de veiligheid van de produkten en over de nodige bevoegdheden beschikken om passende maatregelen te nemen;

Overwegende dat die passende maatregelen met name dienen in te houden dat de Lid-Staten de bevoegdheid hebben om reeds op de markt gebrachte gevaarlijke produkten doeltreffend en onmiddellijk uit de handel te laten nemen;

Overwegende dat het voor de instandhouding van de eenheid van de markt nodig is de Commissie op de hoogte te stellen van elke maatregel waarbij het op de markt brengen van een produkt wordt beperkt of waarbij wordt bepaald dat het uit de handel moet worden genomen, tenzij

(1) PB nr. C 156 van 27. 6. 1990, blz. 8.

(2) PB nr. C 96 van 17. 4. 1990, blz. 283, en besluit van 11 juni 1992 (nog niet verschenen in het Publikatieblad).

(3) PB nr. C 75 van 26. 3. 1990, blz. 1.

deze maatregel betrekking heeft op een voorval met plaatselijke gevolgen die hoe dan ook beperkt blijven tot het grondgebied van de betrokken Lid-Staat; dat dergelijke maatregelen slechts kunnen worden genomen in overeenstemming met het Verdrag, inzonderheid met de artikelen 30 tot en met 36;

Overwegende dat deze richtlijn de kennisgevingsprocedures van Richtlijn 83/189/EEG van de Raad van 28 maart 1983 betreffende een informatieprocedure op het gebied van normen en technische voorschriften ⁽¹⁾ en van Beschikking 88/383/EEG van de Commissie van 24 februari 1988 ten behoeve van de verbetering van de informatie op het gebied van de gezondheid, hygiëne en veiligheid op het werk ⁽²⁾ onverlet laat;

Overwegende dat het voor een doeltreffend toezicht op de veiligheid van produkten nodig is dat er op nationaal en communautair niveau een systeem wordt opgezet voor snelle uitwisseling van informatie in noodsituaties die te maken hebben met de veiligheid van een produkt en dat de bij Beschikking 89/45/EEG van de Raad van 21 december 1988 betreffende een communautair systeem voor snelle uitwisseling van gegevens over gevaren bij het gebruik van gebruiks- en gebruiksartikelen ⁽³⁾ ingestelde procedure bijgevolg in deze richtlijn moet worden opgenomen en dat die beschikking dient te worden ingetrokken;

Overwegende dat het voorts dienstig is om de krachtens die beschikking vastgestelde nadere procedures in deze richtlijn op te nemen en de Commissie de bevoegdheid te verlenen om die procedures met de hulp van een comité aan te passen;

Overwegende dat er voorts reeds equivalente kennisgevingsprocedures bestaan voor farmaceutische produkten als bedoeld in de Richtlijnen 75/319/EEG ⁽⁴⁾ en 81/851/EEG ⁽⁵⁾, de dierziekten die onder Richtlijn 82/894/EEG ⁽⁶⁾ vallen, produkten van dierlijke oorsprong als bedoeld in Richtlijn 89/662/EEG ⁽⁷⁾, alsmede in de vorm van het bij Beschikking 87/600/Euratom ⁽⁸⁾ ingestelde systeem voor snelle uitwisseling van informatie in geval van stralingsgevaar;

Overwegende dat het in de eerste plaats de taak van de Lid-Staten is om in overeenstemming met het Verdrag, inzonderheid met de artikelen 30 tot en met 36, passende maatregelen vast te stellen met betrekking tot gevaarlijke produkten die zich op hun grondgebied bevinden;

Overwegende dat er in een dergelijke situatie een discrepantie tussen de Lid-Staten zou kunnen bestaan bij het nemen

van maatregelen ten aanzien van een bepaald produkt; dat een dergelijke discrepantie tot een onaanvaardbare ongelijkheid in de bescherming van de verbruikers kan leiden en een belemmering van het intracommunautaire handelsverkeer kan vormen;

Overwegende dat het noodzakelijk kan zijn het hoofd te bieden aan ernstige problemen met betrekking tot de veiligheid van een produkt die een onmiddellijke bedreiging vormen of kunnen vormen voor de gehele Gemeenschap of een belangrijk deel daarvan en die van dien aard zijn dat daartegen niet op een aan de dringende situatie aangepaste en doeltreffende wijze kan worden opgetreden in het kader van de procedures van de specifieke communautaire regelgeving voor het betrokken produkt of de betrokken categorie produkten;

Overwegende dat het daarom nodig is te zorgen voor een doeltreffend mechanisme dat het mogelijk maakt in laatste instantie maatregelen vast te stellen die in de gehele Gemeenschap van toepassing zijn, in de vorm van een tot de Lid-Staten gerichte beschikking, ten einde het hoofd te bieden aan noodsituaties als voornoemd; dat een dergelijke beschikking niet rechtstreeks toepasselijk is op de economische subjecten, aangezien zij in nationaal recht moet worden omgezet; dat de ingevolge een dergelijke procedure vastgestelde maatregelen enkel van voorlopige aard kunnen zijn en moeten worden vastgesteld door de Commissie die daarbij wordt bijgestaan door een comité bestaande uit vertegenwoordigers van de Lid-Staten; dat de samenwerking met de Lid-Staten de instelling vereist van een regelgevend comité als bedoeld in procedure III, variant b), van Besluit 87/373/EEG ⁽⁹⁾;

Overwegende dat deze richtlijn de rechten van slachtoffers in de zin van Richtlijn 85/374/EEG van de Raad van 25 juli 1985 betreffende de onderlinge aanpassing van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen der Lid-Staten inzake de aansprakelijkheid voor produkten met gebreken ⁽¹⁰⁾ onverlet laat;

Overwegende dat de Lid-Staten ervoor moeten zorgen dat passende rechtsmiddelen bij de bevoegde rechterlijke instanties kunnen worden aangewend met betrekking tot door de bevoegde autoriteiten getroffen maatregelen waarbij het op de markt brengen van een produkt wordt beperkt of waarbij wordt bepaald dat het produkt uit de handel moet worden genomen;

Overwegende dat moet worden overwogen om deze richtlijn in het licht van de ervaring eventueel aan te passen, ten einde met name het toepassingsgebied uit te breiden en de bepalingen inzake dringende situaties en het optreden op Gemeenschapsniveau te wijzigen;

Overwegende voorts dat, wat ingevoerde goederen betreft, de maatregelen ter voorkoming van risico's voor de veiligheid en de gezondheid van personen moeten worden genomen overeenkomstig de internationale verplichtingen van de Gemeenschap,

⁽¹⁾ PB nr. L 109 van 26. 4. 1983, blz. 8.

⁽²⁾ PB nr. L 183 van 14. 7. 1988, blz. 34.

⁽³⁾ PB nr. L 17 van 21. 1. 1989, blz. 51.

⁽⁴⁾ PB nr. L 147 van 9. 6. 1975, blz. 13.

⁽⁵⁾ PB nr. L 317 van 6. 11. 1981, blz. 1.

⁽⁶⁾ PB nr. L 378 van 31. 12. 1982, blz. 58.

⁽⁷⁾ PB nr. L 395 van 30. 12. 1989, blz. 13.

⁽⁸⁾ PB nr. L 371 van 30. 12. 1987, blz. 76.

⁽⁹⁾ PB nr. L 197 van 18. 7. 1987, blz. 3.

⁽¹⁰⁾ PB nr. L 210 van 7. 8. 1985, blz. 29.

HEEFT DE VOLGENDE RICHTLIJN VASTGESTELD:

TITEL I

Doelstellingen — Werkingssfeer — Definities

Artikel 1

1. Het doel van deze richtlijn is ervoor te zorgen dat de op de markt gebrachte produkten veilig zijn.

2. Deze richtlijn is van toepassing voor zover er in het kader van de communautaire voorschriften geen specifieke bepalingen bestaan voor de veiligheid van de betrokken produkten.

Met name wanneer een specifieke communautaire regeling bepalingen bevat betreffende de veiligheidseisen voor de onder de regeling vallende produkten, zijn in elk geval de bepalingen van de artikelen 2 tot en met 4 van deze richtlijn niet op deze produkten van toepassing.

Wanneer een specifieke communautaire regeling bepalingen bevat die slechts op bepaalde veiligheidsaspecten of risico-categorieën van de betrokken produkten betrekking hebben, zijn die bepalingen van toepassing ten aanzien van de veiligheids- of risicoaspecten in kwestie.

Artikel 2

In de zin van deze richtlijn:

a) wordt onder *produkt* verstaan een produkt dat voor de consument bestemd is of door de consument zou kunnen worden gebruikt en dat in het kader van een handelsactiviteit tegen betaling of gratis wordt geleverd, ongeacht of het nieuw, tweedehands of opnieuw in goede staat gebracht is.

Deze richtlijn is echter niet van toepassing op tweedehandse produkten die als antiek geleverd worden of als produkten die vóór het gebruik gerepareerd moeten worden of opnieuw in goede staat moeten worden gebracht, mits de leverancier de persoon aan wie hij het produkt levert hiervan duidelijk op de hoogte stelt;

b) wordt onder *veilig produkt* verstaan een produkt dat bij normale of redelijkerwijs te verwachten gebruiksomstandigheden en -duur geen enkel risico oplevert, dan wel slechts beperkte risico's die verenigbaar zijn met het gebruik van het produkt en vanuit het oogpunt van een hoog beschermingsniveau voor de gezondheid en de veiligheid van personen aanvaardbaar worden geacht, met name rekening houdende met de volgende aspecten:

— de kenmerken van het produkt, met name de samenstelling, de verpakking, de voorschriften voor assemblage en onderhoud;

— het effect ervan op andere produkten, ingeval redelijkerwijs kan worden verwacht dat het eerste produkt in combinatie met die andere produkten zal worden gebruikt;

— de aanbiedingsvorm van het produkt, de etikettering, de eventuele aanwijzingen voor het gebruik en de verwijdering ervan, alsmede iedere andere aanwijzing of informatie van de kant van de producent;

— de categorieën consumenten die bij het gebruik van het produkt grote risico's lopen, in het bijzonder kinderen.

De mogelijkheid een hoger veiligheidsniveau te bereiken of andere produkten met een kleiner risico aan te schaffen, vormt niet voldoende reden om een produkt als „niet veilig” of „gevaarlijk” te beschouwen;

c) wordt onder *gevaarlijk produkt* verstaan een produkt dat niet beantwoordt aan de definitie van „veilig produkt” in de zin van punt b) van dit artikel;

d) wordt onder *producent* verstaan:

— de fabrikant van het produkt, indien deze in de Gemeenschap gevestigd is, en een ieder die zich als fabrikant aandient door op het produkt zijn naam, merk of ander kenteken aan te brengen, of degene die het produkt opnieuw in goede staat brengt;

— de vertegenwoordiger van de fabrikant, indien laatstgenoemde niet in de Gemeenschap gevestigd is, of, indien er geen in de Gemeenschap gevestigde vertegenwoordiger is, de importeur van het produkt;

— de andere personen die beroepshalve betrokken zijn bij de handelingsketen, voor zover hun activiteiten van invloed kunnen zijn op de veiligheidskenmerken van de produkten die op de markt worden gebracht;

e) wordt onder *distributeur* verstaan de persoon die beroepshalve betrokken is bij de handelingsketen en wiens activiteit geen invloed heeft op de veiligheidskenmerken van de produkten.

TITEL II

Algemeen veiligheidsvereiste

Artikel 3

1. De producenten zijn gehouden uitsluitend veilige produkten op de markt te brengen.

2. De producenten dienen binnen het bestek van hun activiteiten:

— de consument de relevante informatie te verstrekken die hem in staat stelt zich een oordeel te vormen over de aan

een produkt inherente risico's gedurende de normale of redelijkerwijs te verwachten gebruiksduur, indien deze risico's zonder passende waarschuwing niet onmiddellijk herkenbaar zijn, en zich tegen deze risico's te beschermen.

De aanwezigheid van dergelijke waarschuwingen ontslaat de betrokkenen evenwel niet van de verplichting om de andere bij deze richtlijn gestelde eisen na te komen;

- op de kenmerken van de door hen geleverde produkten afgestemde maatregelen te nemen, ten einde op de hoogte te blijven van de risico's die mogelijkerwijze aan deze produkten zijn verbonden en de nodige maatregelen te kunnen treffen om deze risico's te voorkomen, waaronder indien nodig het uit de markt nemen van het betrokken produkt.

Tot deze maatregelen behoren bij voorbeeld, in alle gevallen waar zulks op zijn plaats is, het kenmerken van de produkten of de partij produkten zodat deze kunnen worden geïdentificeerd, het uitvoeren van steekproeven op de in de handel gebrachte produkten, het onderzoeken van klachten en het informeren van de distributeurs over deze veiligheidsbewaking.

3. De distributeurs dienen naar beste vermogen bij te dragen tot de naleving van het algemene veiligheidsvereiste, met name door geen produkten te leveren waarvan zij weten of op grond van de hun ter beschikking staande gegevens beroepshalve hadden moeten concluderen dat deze niet aan dit vereiste voldoen. In het bijzonder dienen zij binnen het bestek van hun activiteiten deel te nemen aan de bewaking van de veiligheid van de op de markt gebrachte produkten, vooral door informatie over de risico's van de produkten door te geven en medewerking te verlenen aan de maatregelen om deze risico's te vermijden.

Artikel 4

1. Wanneer er geen specifieke communautaire bepalingen bestaan waarbij de veiligheid van de betrokken produkten wordt geregeld, wordt een produkt veilig geacht als het in overeenstemming is met de specifieke nationale voorschriften die door de Lid-Staat op wiens grondgebied het in het verkeer is, zijn opgesteld met inachtneming van het Verdrag, inzonderheid de artikelen 30 en 36, en waarin de vereisten met betrekking tot de gezondheid en veiligheid zijn neergelegd waaraan dat produkt moet voldoen om in de handel te mogen worden gebracht.

2. Bij gebreke van de in lid 1 bedoelde specifieke voorschriften wordt bij de toetsing van een produkt aan het algemene veiligheidsvereiste rekening gehouden met de niet-verplichte nationale normen waarin een Europese norm of, indien deze bestaan, communautaire technische specificaties zijn omgezet of, bij gebreke daarvan, met de normen die gelden in de Lid-Staat waar het produkt in het verkeer is, met de in de betrokken sector geldende gedragscodes inzake gezondheid en veiligheid dan wel met de

stand van vakkennis en techniek, alsmede met de veiligheid die de consumenten redelijkerwijs mogen verwachten.

3. Het feit dat een produkt in overeenstemming is met het bepaalde in lid 1 of lid 2 belet niet dat de bevoegde autoriteiten van de Lid-Staten passende maatregelen kunnen treffen om beperkingen op te leggen aan het op de markt brengen van het produkt of kunnen verlangen dat het produkt uit de markt wordt genomen, indien blijkt dat het produkt ondanks deze overeenstemming gevaar oplevert voor de gezondheid en de veiligheid van de consumenten.

TITEL III

Verplichtingen en bevoegdheden van de Lid-Staten

Artikel 5

De Lid-Staten nemen de nodige wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen aan om de producenten en distributeurs de verplichtingen op te leggen waaraan zij uit hoofde van deze richtlijn moeten voldoen, zodat de op de markt gebrachte produkten veilig zijn.

In het bijzonder moeten de Lid-Staten de autoriteiten aanstellen of aanwijzen die moeten nagaan of de produkten in overeenstemming zijn met de verplichting alleen veilige produkten op de markt te brengen; tevens moeten zij ervoor zorgen dat deze autoriteiten over de nodige bevoegdheden beschikken om de passende maatregelen te nemen die zij ingevolge deze richtlijn behoren te nemen, met inbegrip van de mogelijkheid adequate sancties op te leggen indien de uit deze richtlijn voortvloeiende verplichtingen niet worden nagekomen. De Lid-Staten melden deze autoriteiten bij de Commissie, die de informatie doorgeeft aan de andere Lid-Staten.

Artikel 6

1. Voor de toepassing van artikel 5 beschikken de Lid-Staten over de nodige bevoegdheden, waarvan — in verhouding tot de ernst van het risico en in overeenstemming met het Verdrag, met name de artikelen 30 en 36 — gebruik wordt gemaakt om passende maatregelen te treffen, die onder meer betrekking hebben op:

- a) de organisatie, op voldoende ruime schaal, van passende controles op de veiligheidskenmerken van produkten, ook nadat zij als veilige produkten op de markt zijn gebracht, tot aan de laatste fase van het ge- of verbruik der produkten;
- b) het opvragen van alle noodzakelijke informatie van de betrokkenen;
- c) het nemen van monsters van een produkt of een serie produkten ten einde deze aan veiligheidsanalyses te onderwerpen,
- d) het bepalen dat een produkt niet op de markt mag worden gebracht vooraleer is voldaan aan bepaalde

voorwaarden om het veilig te maken, alsmede het stellen van de eis dat op het produkt passende waarschuwingen worden aangebracht met betrekking tot de risico's die het kan opleveren;

- e) het bepalen dat de personen die de kans lopen aan het aan een produkt verbonden gevaar te worden blootgesteld, tijdig en op passende wijze van dit gevaar in kennis worden gesteld, ook door middel van de publicatie van speciale waarschuwingen;
- f) een tijdelijk verbod, zolang als voor de verschillende controles noodzakelijk is, op de levering, de aanbidding of de uitstalling van een produkt of een partij produkten, wanneer er sterke, onderling overeenstemmende aanwijzingen bestaan dat het produkt gevaarlijk is;
- g) een verbod op het op de markt brengen van een gevaarlijk gebleken produkt of partij produkten en het nemen van de noodzakelijke begeleidende maatregelen om de inachtneming van dat verbod te waarborgen;
- h) het onmiddellijk en efficiënt organiseren van het uit de markt nemen van reeds op de markt gebrachte gevaarlijke produkten of partijen gevaarlijke produkten en, zo nodig, de vernietiging ervan onder passende voorwaarden.

2. De maatregelen die de bevoegde autoriteiten van de Lid-Staten uit hoofde van dit artikel nemen, zijn naar gelang van de omstandigheden gericht:

- a) tot de producent;
- b) binnen het bestek van hun activiteiten, tot de distributeurs en met name degene die verantwoordelijk is voor de eerste distributie op de nationale markt;
- c) tot ieder ander, wanneer zulks noodzakelijk blijkt, met het oog op medewerking aan acties die worden ondernomen om de uit een produkt voortvloeiende risico's te vermijden.

TITEL IV

Kennisgeving en uitwisseling van informatie

Artikel 7

1. Indien een Lid-Staat maatregelen neemt waarbij het op de markt brengen van een produkt of van een partij produkten wordt beperkt of waarbij het uit de handel nemen daarvan wordt voorgeschreven, zoals de maatregelen bedoeld in artikel 6, lid 1, onder d) tot en met h), geeft die Lid-Staat de Commissie kennis van die maatregelen, voor zover deze kennisgeving niet krachtens een specifiek communautair besluit is voorgeschreven, alsmede van de gronden waarop hij die maatregelen heeft genomen. Deze verplichting geldt niet indien de maatregelen betrekking hebben op een voorval met plaatselijke gevolgen die hoe dan ook beperkt blijven tot het grondgebied van de betrokken Lid-Staat.

2. De Commissie overlegt zo spoedig mogelijk met de betrokken partijen. Indien de Commissie na dit overleg tot de conclusie komt dat de maatregel gerechtvaardigd is, deelt zij dit onmiddellijk mede aan de Lid-Staat die het initiatief heeft genomen en stelt zij ook de andere Lid-Staten hiervan onverwijld in kennis. Indien de Commissie na dit overleg tot de conclusie komt dat de maatregel niet gerechtvaardigd is, brengt zij de Lid-Staat die het initiatief heeft genomen hiervan onmiddellijk op de hoogte.

TITEL V

Dringende situaties en optreden op Gemeenschapsniveau

Artikel 8

1. Indien een Lid-Staat dringende maatregelen neemt of besluit te nemen om het eventueel in de handel brengen of gebruiken op zijn eigen grondgebied van een produkt of een partij produkten te beletten, te beperken of aan bijzondere voorwaarden te onderwerpen vanwege een ernstig en onmiddellijk gevaar dat genoemd produkt of genoemde partij produkten oplevert voor de gezondheid en de veiligheid van de consument, stelt hij de Commissie daarvan met spoed in kennis, tenzij hiervoor volgens andere communautaire instrumenten reeds equivalente procedures gelden.

Deze verplichting geldt niet indien de gevolgen van het risico zich niet uitstrekken of kunnen uitstrekken tot buiten het grondgebied van de betrokken Lid-Staat.

Onverminderd het bepaalde in de eerste alinea kunnen de Lid-Staten, ook voordat zij hebben besloten de maatregelen in kwestie te nemen, aan de Commissie kennis geven van de informatie waarover zij beschikken met betrekking tot het bestaan van een ernstig en onmiddellijk risico.

2. Bij ontvangst van deze informatie gaat de Commissie na of deze in overeenstemming is met de bepalingen van deze richtlijn en deelt zij de informatie mede aan de overige Lid-Staten, die op hun beurt de Commissie onverwijld in kennis stellen van de getroffen maatregelen.

3. De gedetailleerde procedures voor het in dit artikel bedoelde communautaire informatiesysteem staan in de bijlage. De Commissie past deze gedetailleerde procedures aan volgens de procedure van artikel 11.

Artikel 9

Indien de Commissie ingevolge een door een Lid-Staat verrichte kennisgeving dan wel op grond van door een Lid-Staat inzonderheid krachtens de artikelen 7 en 8 verstrekte inlichtingen, kennis draagt van het bestaan van een ernstig en onmiddellijk risico dat een bepaald produkt inhoudt voor de gezondheid en de veiligheid van de consumenten in meer dan een Lid-Staat, en indien

- a) een of meer Lid-Staten maatregelen hebben genomen waarbij het op de markt brengen van het produkt wordt beperkt of waarbij wordt voorgeschreven dat het uit de handel moet worden genomen, zoals de maatregelen genoemd in artikel 6, lid 1, onder d) tot en met h), en
- b) er een discrepantie tussen de Lid-Staten bestaat voor wat betreft het nemen van maatregelen tegen het betrokken risico, en
- c) het door het produkt veroorzaakte veiligheidsprobleem van dien aard is dat niet op een aan de dringende situatie aangepaste wijze tegen het risico kan worden opgetreden in het kader van de procedures die zijn vastgesteld bij de specifieke communautaire regelgeving ten aanzien van het betrokken produkt of de betrokken categorie van produkten, en
- d) tegen het risico alleen doeltreffend kan worden opgetreden door op communautair niveau toepasselijke adequate maatregelen vast te stellen, ten einde de bescherming van de gezondheid en de veiligheid van de consument en de goede werking van de gemeenschappelijke markt te waarborgen,

kan de Commissie, na de Lid-Staten te hebben geraadpleegd en op verzoek van ten minste één van hen, overeenkomstig de procedure van artikel 11 een besluit nemen waarbij de Lid-Staten worden verplicht tijdelijke maatregelen te treffen als genoemd in artikel 6, lid 1, onder d) tot en met h).

Artikel 10

1. De Commissie wordt bijgestaan door een Comité voor noodgevallen inzake produktveiligheid, hierna „het Comité” te noemen, bestaande uit vertegenwoordigers van de Lid-Staten en voorgezeten door een vertegenwoordiger van de Commissie.

2. Onverminderd artikel 9, onder c), wordt zorg gedragen voor nauwe samenwerking tussen het in lid 1 bedoelde Comité en de andere comités die zijn ingesteld bij een specifieke communautaire regeling en die de Commissie bijstaan als het gaat om de gezondheids- en veiligheidsaspecten van het betrokken produkt.

Artikel 11

1. De vertegenwoordiger van de Commissie legt het Comité een ontwerp voor van de te nemen maatregelen. Het Comité brengt, nadat eerst is vastgesteld of de voorwaarden van artikel 9 vervuld zijn, advies uit over dit ontwerp binnen een termijn die de voorzitter kan vaststellen naar gelang van de urgentie van de materie, doch die in elk geval korter is dan één maand. Het Comité spreekt zich uit met de meerderheid van stemmen die in artikel 148, lid 2, van het Verdrag is voorgeschreven voor de aanneming van de besluiten die de Raad op voorstel van de Commissie dient te nemen. Bij de stemming in het Comité worden de

stemmen van de vertegenwoordigers van de Lid-Staten gewogen overeenkomstig genoemd artikel. De voorzitter neemt niet aan de stemming deel.

De Commissie stelt de beoogde maatregelen vast wanneer zij in overeenstemming zijn met het advies van het Comité. Wanneer de beoogde maatregelen niet in overeenstemming zijn met het advies van het Comité of indien geen advies is uitgebracht, dient de Commissie onverwijld bij de Raad een voorstel in betreffende de te nemen maatregelen. De Raad besluit met gekwalificeerde meerderheid van stemmen.

Indien de Raad, na verloop van een termijn van vijftien dagen na de indiening van het voorstel bij de Raad, geen besluit heeft genomen, worden de voorgestelde maatregelen door de Commissie vastgesteld, behalve wanneer de Raad zich met gewone meerderheid van stemmen tegen genoemd maatregelen heeft uitgesproken.

2. De geldigheidsduur van elke volgens deze procedure vastgestelde maatregel bedraagt ten hoogste drie maanden. De geldigheidsduur kan overeenkomstig dezelfde procedure worden verlengd.

3. De Lid-Staten nemen de nodige maatregelen om binnen een termijn van minder dan tien dagen uitvoering te geven aan de overeenkomstig deze procedure genomen besluiten.

4. De bevoegde instanties van de Lid-Staten die uitvoering geven aan de overeenkomstig deze procedure vastgestelde maatregelen, geven binnen een termijn van een maand elke betrokken partij de gelegenheid om haar opmerkingen te maken en stellen de Commissie van de eventueel gemaakte opmerkingen in kennis.

Artikel 12

De Lid-Staten en de Commissie nemen de nodige maatregelen om ervoor te zorgen dat hun ambtenaren en personeelsleden gehouden zijn de in de zin van deze richtlijn verzamelde gegevens die door hun aard onder het beroepsgeheim vallen, niet openbaar te maken, tenzij het gaat om gegevens over de veiligheidskenmerken van een bepaald produkt die, indien de omstandigheden zulks vereisen, openbaar moeten worden gemaakt ten einde de gezondheid en de veiligheid van personen te beschermen.

TITEL VI

Diverse en slotbepalingen

Artikel 13

Deze richtlijn laat de toepassing van Richtlijn 85/374/EEG onverlet.

Artikel 14

1. Elk ingevolge deze richtlijn vastgesteld besluit waarbij het op de markt brengen van een produkt wordt beperkt of waarin wordt bepaald dat het uit de handel moet worden genomen, dient naar behoren te worden gemotiveerd. Het besluit wordt zo spoedig mogelijk ter kennis gebracht van de betrokken partij, onder opgave van de rechtsmiddelen die krachtens de in de betrokken Lid-Staten geldende bepalingen bestaan alsmede van de termijnen waarbinnen die rechtsmiddelen moeten worden aangewend.

De betrokken partijen worden zoveel mogelijk in de gelegenheid gesteld om hun opvattingen kenbaar te maken voordat de maatregel wordt genomen. Indien wegens de urgentie van de maatregel geen overleg vooraf kan plaatsvinden, dient dit overleg te gelegener tijd plaats te vinden nadat de maatregel in werking is getreden.

Bij maatregelen die inhouden dat een produkt uit de handel moet worden genomen, dient ernaar te worden gestreefd de distributeurs, de gebruikers en de consumenten te bewegen tot de uitvoering van die maatregelen bij te dragen.

2. De Lid-Staten dragen er zorg voor dat tegen elke door de bevoegde autoriteiten getroffen maatregel waarbij het op de markt brengen van een produkt wordt beperkt of waarbij wordt bepaald dat het produkt uit de handel moet worden genomen, bij de bevoegde rechterlijke instanties beroep kan worden aangetekend.

3. De ingevolge deze richtlijn vastgestelde besluiten waarbij het op de markt brengen van een produkt wordt beperkt of waarin wordt bepaald dat het produkt uit de handel moet worden genomen, laten de aansprakelijkheid van degene tot wie het besluit is gericht, volledig onverlet voor wat de ter zake toepasselijke bepalingen van het nationaal strafrecht betreft.

Artikel 15

De Commissie brengt om de twee jaar na de aanneming ervan aan het Europese Parlement en aan de Raad verslag uit over de toepassing van deze richtlijn.

Artikel 16

Vier jaar na de in artikel 17, lid 1, bedoelde datum doet de Raad aan de hand van een verslag van de Commissie over

de opgedane ervaring, vergezeld van passende voorstellen, een uitspraak over de eventuele aanpassing van deze richtlijn, met name ten einde de werkingssfeer van de richtlijn zoals omschreven in artikel 1, lid 1, en artikel 2, onder a), uit te breiden alsmede over de vraag of het gewenst is de bepalingen van titel V te wijzigen.

Artikel 17

1. De Lid-Staten stellen de nodige wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen vast om uiterlijk op 29 juni 1994 aan deze richtlijn te voldoen. Zij stellen de Commissie daarvan onverwijld in kennis. De vastgestelde bepalingen zijn van toepassing vanaf 29 juni 1994.

2. Wanneer de Lid-Staten deze bepalingen aannemen, wordt in die bepalingen naar de onderhavige richtlijn verwezen of wordt hiernaar verwezen bij de officiële bekendmaking van die bepalingen. De regels voor deze verwijzing worden vastgesteld door de Lid-Staten.

3. De Lid-Staten delen de Commissie de tekst van de bepalingen van intern recht mee, die zij op het onder deze richtlijn vallende gebied vaststellen.

Artikel 18

Beschikking 89/45/EEG wordt ingetrokken op de in artikel 17, lid 1, vermelde datum.

Artikel 19

Deze richtlijn is gericht tot de Lid-Staten.

Gedaan te Luxemburg, 29 juni 1992.

Voor de Raad

De Voorzitter

Carlos BORREGO

BIJLAGE

NADERE PROCEDURES TER UITVOERING VAN HET COMMUNAUTAIR SYSTEEM VOOR SNELLE
UITWISSELING VAN GEGEVENS ALS BEDOELD IN ARTIKEL 8

1. Onder het systeem vallen de op de markt gebrachte produkten als omschreven in artikel 2, onder a), van deze richtlijn.

Farmaceutische produkten, die onder de Richtlijnen 75/319/EEG en 81/851/EEG vallen, dieren, waarop Richtlijn 82/894/EEG van toepassing is, alsmede produkten van dierlijke oorsprong, voor zover zij vallen onder Richtlijn 89/662/EEG en het systeem dat van toepassing is in noodgevallen met radioactieve stoffen en bij wijdverbreide besmetting van produkten (Beschikking 87/600/Euratom), zijn uitgesloten aangezien zij onder gelijkwaardige informatieregelingen vallen.

2. Het systeem is in hoofdzaak opgezet voor een snelle uitwisseling van gegevens bij een ernstig en onmiddellijk risico voor de gezondheid of de veiligheid van de consument. Nauwkeurige criteria inzake de ernst en de onmiddellijke aard van het risico kunnen niet worden vastgesteld. Deze aspecten worden door de nationale autoriteiten van geval tot geval beoordeeld. Wel dient erop te worden gewezen dat artikel 8 van deze richtlijn betrekking heeft op de onmiddellijke risico's waaraan de gebruikers van een produkt blootstaan, en dat niet wordt ingegaan op de eventuele risico's op lange termijn, waarvoor een onderzoek moet worden ingesteld naar de technische wijzigingen die door middel van richtlijnen of normen kunnen worden aangebracht.
3. Zodra een ernstig en onmiddellijk risico wordt geconstateerd, raadpleegt de nationale autoriteit, voor zover dit mogelijk en nodig is, de producent of distributeur van het betrokken produkt. Het standpunt waarop de betrokkenen zich plaatsen en de nadere bijzonderheden die zij kunnen verstrekken, kunnen zowel de overheidsdiensten van de Lid-Staten als de Commissie goed van pas komen om te bepalen welke maatregelen moeten worden genomen om de veiligheid van de consument te waarborgen met een minimum aan problemen op commercieel vlak. Daartoe moeten de Lid-Staten ernaar streven zoveel mogelijk informatie te verzamelen over de produkten en de aard van het gevaar, zonder de noodzakelijke snelheid daarbij uit het oog te verliezen.
4. Zodra een Lid-Staat een ernstig en onmiddellijk risico heeft geconstateerd, waarvan de gevolgen zich tot buiten zijn grondgebied uitstrekken of zouden kunnen uitstrekken, en bepaalde maatregelen zijn genomen of daartoe is besloten, brengt hij de Commissie hiervan onverwijld op de hoogte. De Lid-Staat vermeldt daarbij dat deze kennisgeving geschiedt overeenkomstig artikel 8 van deze richtlijn. Alle beschikbare details worden meegedeeld, met name:
  - a) gegevens om het betrokken produkt te kunnen identificeren;
  - b) het betrokken risico, met inbegrip van de resultaten van eventueel uitgevoerde tests of analyses aan de hand waarvan de ernst van het risico kan worden beoordeeld;
  - c) de aard van de maatregelen die zijn genomen of waartoe is besloten;
  - d) indien mogelijk, gegevens over de verhandelingsketen.

Deze gegevens moeten schriftelijk, bij voorkeur per telex of telefax, worden verstrekt, maar de Commissie kan vooraf reeds telefonisch op de hoogte worden gebracht. Er zij nogmaals op gewezen dat de snelheid waarmee de informatie wordt doorgespeeld van cruciaal belang is.

5. Onverminderd punt 4 kunnen de Lid-Staten waar nodig informatie aan de Commissie doorgeven in het stadium dat aan het besluit over de te nemen maatregelen voorafgaat. Onmiddellijk contact, zodra het bestaan van een risico wordt ontdekt of vermoed, kan immers het nemen van preventieve maatregelen vergemakkelijken.
6. Indien de Lid-Staat bepaalde inlichtingen als vertrouwelijk beschouwt, moet hij daarvan melding maken en zijn verzoek om vertrouwelijke behandeling motiveren, waarbij rekening moet worden gehouden met het principe dat de noodzaak doeltreffende maatregelen ter bescherming van de consument te nemen normaal de voorrang heeft boven het in acht nemen van de vertrouwelijkheid. Voorts mag niet worden vergeten dat in alle gevallen voorzorgen worden genomen, zowel door de Commissie als door de leden van het verantwoordelijke netwerk in de verschillende Lid-Staten, om de onnodige openbaarmaking van informatie waardoor de reputatie van een produkt of een reeks produkten wellicht zou worden geschaad, te voorkomen.
7. De Commissie gaat na of de ontvangen informatie beantwoordt aan artikel 8 van deze richtlijn, neemt indien nodig contact op met de kennisgevende Lid-Staat en geeft de informatie met spoed per telex of telefax door aan de bevoegde autoriteiten in de overige Lid-Staten, met een afschrift aan alle Permanente Vertegenwoordigingen; de betrokken autoriteiten worden bij het verzenden van de telex eventueel ook nog

telefonisch op de hoogte gesteld. Ten einde de nodige verificaties te verrichten kan de Commissie ook contact opnemen met de autoriteiten van het land dat geacht wordt het land van oorsprong van het betrokken produkt te zijn.

8. Wanneer de Commissie dit noodzakelijk acht, kan zij in uitzonderlijke omstandigheden ter aanvulling van de ontvangen informatie tevens een eigen onderzoek instellen en/of het in artikel 10, lid 1, van deze richtlijn beoogde Comité voor noodgevallen inzake produktveiligheid bijeenroepen.

In geval van een dergelijk onderzoek voorzien de Lid-Staten de Commissie zoveel mogelijk van de gevraagde informatie.

9. De overige Lid-Staten worden verzocht indien mogelijk onverwijld de volgende gegevens aan de Commissie mede te delen:

- a) of het produkt op het grondgebied van de betrokken Lid-Staat in de handel is gebracht,
- b) bijkomende informatie waarover de Lid-Staat beschikt betreffende het aan het produkt verbonden risico, met inbegrip van de resultaten van eventuele tests of analyses die zijn uitgevoerd om de ernst van het risico te beoordelen,

en zij moeten in ieder geval de Commissie zo snel mogelijk de volgende inlichtingen verstrekken:

- c) de maatregelen, als bedoeld in artikel 8, lid 1, van deze richtlijn die zijn genomen of waartoe is besloten,
- d) in voorkomend geval, het feit dat het betrokken produkt weliswaar op hun grondgebied werd aangetroffen, maar dat geen maatregelen zijn genomen of dat daartoe niet is besloten, met vermelding van de redenen waarom geen maatregelen zullen worden genomen.

10. Rekening houdend met de ontwikkeling van de situatie en met de inlichtingen die zij overeenkomstig punt 9 van de Lid-Staten ontvangt, kan de Commissie het bovengenoemde Comité voor noodgevallen bijeenroepen om van gedachten te wisselen over de bereikte resultaten en om de genomen maatregelen te evalueren. Het Comité voor noodgevallen kan ook op verzoek van een vertegenwoordiger van een Lid-Staat worden bijeengeroepen.

11. De Commissie stelt via haar interne coördinatieprocedures alles in het werk om:

- a) onnodige doublures bij de verwerking van de kennisgevingen te vermijden;
- b) ten volle gebruik te maken van de binnen de Commissie beschikbare deskundigheid;
- c) de betrokken diensten volledig op de hoogte te houden;
- d) ervoor te zorgen dat de discussies binnen de verschillende bevoegde comités conform artikel 10 van deze richtlijn plaatsvinden.

12. Mocht een Lid-Staat voornemens zijn om, naast de onmiddellijke maatregelen die zijn genomen wegens een ernstig en onmiddellijk risico, zijn wetgeving te wijzigen door technische specificaties vast te stellen, dan moeten deze specificaties in het ontwerpstadium ter kennis van de Commissie worden gebracht overeenkomstig Richtlijn 83/189/EEG, eventueel onder vermelding van de dringende redenen bedoeld in artikel 9, lid 3, van die richtlijn.

13. Om het in staat te stellen zicht te krijgen op de situatie, moet het Comité voor noodgevallen periodiek op de hoogte worden gebracht van alle binnengekomen mededelingen en van het eraan gegeven gevolg. In de context van de punten 8 en 10 en in gevallen die behoren tot de werkingssfeer van procedures en/of comités welke bij de communautaire regelgeving voor specifieke produkten of produktsectoren zijn ingesteld, moeten de comités in kwestie worden ingeschakeld. In gevallen waarbij het Comité voor noodgevallen niet is betrokken en waarin geen schikkingen zijn getroffen overeenkomstig punt 11, onder d), worden de verbindingspersonen ingelicht over alle gedachtenwisselingen in andere comités.

14. Op het ogenblik bestaan er twee netwerken van verbindingspersonen. Het ene heeft betrekking op levensmiddelen en het andere op niet-voedingsprodukten. De lijst van verbindingspersonen en voor het net verantwoordelijke functionarissen, met telefoon-, telex- en telefaxnummers en adressen, is vertrouwelijk en wordt alleen onder de leden van het net verspreid. Dank zij deze lijst kunnen contacten plaatsvinden met de Commissie en tussen de Lid-Staten, hetgeen het ophelderen van detailpunten vergemakkelijkt. Wanneer uit deze contacten tussen Lid-Staten nieuwe informatie voortkomt die van algemeen belang is, dient de Lid-Staat die het bilaterale contact heeft gelegd de Commissie op de hoogte te brengen. Alleen via de verbindingspersonen in de Lid-Staten ontvangen of door hen bevestigde informatie wordt geacht te zijn ontvangen volgens de procedure voor snelle uitwisseling van gegevens.

Ieder jaar maakt de Commissie de balans op van de doeltreffendheid van het netwerk, van de verbeteringen die nodig zijn en van de vooruitgang die is geboekt in de technologie van de verbindingen tussen de met de uitvoering belaste autoriteiten.

BESLUIT VAN DE RAAD

van 29 juni 1992

betreffende de sluiting van de Samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Economische Gemeenschap en de Republiek Finland voor onderzoek en technologische ontwikkeling op het gebied van hernieuwbare grondstoffen: bosbouw en houtprodukten (met inbegrip van kurk) (Forest, 1990-1992)

(92/412/EEG)

DE RAAD VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap, inzonderheid op artikel 130 Q, lid 2,

Gezien het voorstel van de Commissie ⁽¹⁾,

In samenwerking met het Europese Parlement ⁽²⁾,

Gezien het advies van het Economisch en Sociaal Comité ⁽³⁾,

Overwegende dat de Raad bij Beschikking 89/626/EEG ⁽⁴⁾ een specifiek programma heeft vastgesteld voor onderzoek en technologische ontwikkeling op het gebied van grondstoffen en recycling (1990-1992); dat de Commissie bij artikel 8 van genoemde beschikking wordt gemachtigd om te onderhandelen over overeenkomsten met bepaalde derde landen, waaronder die Europese landen welke kaderovereenkomsten voor wetenschappelijke en technische samenwerking met de Gemeenschap hebben gesloten, ten einde deze landen bij het gehele programma of een deel daarvan te betrekken;

Overwegende dat de Raad bij Besluit 87/177/EEG ⁽⁵⁾ zijn goedkeuring heeft gehecht aan de sluiting namens de Europese Economische Gemeenschap van de kaderovereenkomsten inzake wetenschappelijke en technische samenwerking tussen de Europese Gemeenschappen en onder meer de Republiek Finland;

Overwegende dat de Regering van Finland verzocht heeft te mogen deelnemen aan een deelprogramma van bovengenoemd communautair onderzoekprogramma met betrek-

king tot bosbouw en houtprodukten (met inbegrip van kurk) als hernieuwbare grondstof (Forest);

Overwegende dat de Gemeenschap en Finland verwachten dat samenwerking tot wederzijds voordeel zal strekken en dat de Overeenkomst moet worden goedgekeurd,

BESLUIT:

Artikel 1

De Samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Economische Gemeenschap en de Republiek Finland voor onderzoek en technologische ontwikkeling op het gebied van hernieuwbare grondstoffen: bosbouw en houtprodukten (met inbegrip van kurk) (Forest, 1990-1992) wordt namens de Gemeenschap goedgekeurd.

De tekst van de Overeenkomst is aan dit besluit gehecht.

Artikel 2

De Voorzitter van de Raad verricht de in artikel 10 van de Overeenkomst bedoelde kennisgeving ⁽⁶⁾.

Gedaan te Luxemburg, 29 juni 1992.

Voor de Raad

De Voorzitter

Carlos BORREGO

(1) PB nr. C 316 van 6. 12. 1991, blz. 4.

(2) PB nr. C 94 van 13. 4. 1992, blz. 160, en besluit van 10 juni 1992 (nog niet verschenen in het Publikatieblad).

(3) PB nr. C 106 van 27. 4. 1992, blz. 12.

(4) PB nr. L 359 van 8. 12. 1989, blz. 16.

(5) PB nr. L 71 van 14. 3. 1987, blz. 29.

(6) De datum van inwerkingtreding van de Overeenkomst zal door het Secretariaat-generaal van de Raad in het *Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen* worden bekendgemaakt.

SAMENWERKINGSOVEREENKOMST

tussen de Europese Economische Gemeenschap en de Republiek Finland voor onderzoek en technologische ontwikkeling op het gebied van hernieuwbare grondstoffen: bosbouw en houtprodukten (met inbegrip van kurk) (Forest, 1990-1992)

DE EUROPESE ECONOMISCHE GEMEENSCHAP,

hierna „Gemeenschap” te noemen, enerzijds,

en

DE REPUBLIEK FINLAND,

hierna „Finland” te noemen, anderzijds,

hierna de „overeenkomstsluitende partijen” te noemen,

OVERWEGENDE dat de Gemeenschap en Finland een kaderovereenkomst voor wetenschappelijke en technische samenwerking hebben besloten die op 17 juli 1987 van kracht is geworden;

OVERWEGENDE dat de Raad van de Europese Gemeenschappen, hierna „Raad” te noemen, bij Beschikking 89/626/EEG van 20 november 1989 een programma heeft vastgesteld voor onderzoek en technologische ontwikkeling op het gebied van grondstoffen en recycling (1990-1992), dat onder meer een deelprogramma omvat met betrekking tot bosbouw en houtprodukten (met inbegrip van kurk) als hernieuwbare grondstof (Forest), hierna „communautair deelprogramma” te noemen;

OVERWEGENDE dat de deelneming van Finland aan het communautaire deelprogramma zowel kan bijdragen tot een grotere doeltreffendheid van het onderzoek dat door de overeenkomstsluitende partijen op het gebied van bosbouw en houtprodukten wordt uitgevoerd, als tot het vermijden van nodeloze duplicatie;

OVERWEGENDE dat de lopende besprekingen met betrekking tot een Europese economische ruimte tussen de Gemeenschap en de EVA-landen waarschijnlijk tot resultaat op O & O-gebied zullen leiden, zodat de overeenkomstsluitende partijen formules moeten trachten te vinden voor verdere samenwerking bij O & O in de sector bosbouw waarbij rekening met deze ontwikkeling wordt gehouden;

OVERWEGENDE dat de Gemeenschap en Finland verwachten dat de deelneming van Finland aan het communautaire deelprogramma beide partijen tot voordeel zal strekken,

ZIJN HET VOLGENDE OVEREENGEKOMEN:

Artikel 1

Finland wordt per 20 november 1989 betrokken bij de tenuitvoerlegging van het in bijlage A neergelegde communautaire deelprogramma. De uitvoering van het deelprogramma en het percentage van financiële deelneming van de Gemeenschap zijn omschreven in bijlage B.

Gemeenschappen beschikbaar is voor kredieten ter dekking van de betalingsverplichtingen welke overeenkomen met de financiële verplichtingen van de Commissie van de Europese Gemeenschappen, hierna „Commissie” te noemen, voor werkzaamheden die moeten worden uitgevoerd in het kader van onderzoekcontracten voor gezamenlijke rekening die noodzakelijk zijn voor de tenuitvoerlegging van het communautaire deelprogramma, alsmede voor beheers- en huishoudelijke uitgaven voor genoemd deelprogramma.

Artikel 2

De financiële bijdrage uit hoofde van de deelneming van Finland aan de tenuitvoerlegging van het communautaire deelprogramma wordt vastgesteld naar rato van het bedrag dat jaarlijks in de algemene begroting van de Europese

De evenredigheidsfactor die bepalend is voor de bijdrage van Finland resulteert uit de verhouding tussen het bruto binnenlands produkt (BBP) van Finland tegen marktprijzen en de som van de bruto binnenlandse produkten tegen marktprijzen van de Lid-Statens van de Gemeenschap en

Finland. Deze verhouding wordt berekend op grond van de meest recente statistische gegevens van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO).

De voor de uitvoering van het communautaire deelprogramma noodzakelijk geachte middelen, het bedrag van de bijdrage van Finland en het tijdschema van de geraamde betalingsverplichtingen zijn opgenomen in bijlage C.

De bepalingen inzake de financiële bijdrage van Finland zijn neergelegd in bijlage D.

Artikel 3

1. Voor deze Overeenkomst wordt hierbij een samenwerkingscomité opgericht dat de Commissie moet bijstaan bij de tenuitvoerlegging van het deelprogramma voor onderzoek en technologische ontwikkeling op het gebied van de bosbouw (1990-1992), zoals vastgesteld bij Beschikking 89/626/EEG, hierna „Comité” te noemen.

2. Het Comité bestaat uit vertegenwoordigers van de Gemeenschap en Finland.

3. Het Comité wordt geraadpleegd over alle aangelegenheden in verband met de tenuitvoerlegging van deze Overeenkomst. Het doet hiertoe aanbevelingen.

4. De vertegenwoordiger van de Gemeenschap treft de ter zake dienende maatregelen om zorg te dragen voor coördinatie tussen de tenuitvoerlegging van deze Overeenkomst en de besluiten die door de Gemeenschap worden genomen in verband met de tenuitvoerlegging van het communautaire deelprogramma.

5. Met het oog op een correcte tenuitvoerlegging van deze Overeenkomst wisselen de overeenkomstsluitende partijen op verzoek van een van de partijen informatie uit en plegen zij overleg in het Comité.

6. Het Comité stelt zijn reglement van orde vast en het komt op verzoek van een van de overeenkomstsluitende partijen bijeen overeenkomstig de in het reglement van orde neergelegde voorwaarden.

Artikel 4

Voor Finse O & O-instellingen en personen zijn de voorwaarden voor de indiening en evaluatie van onderzoeksvorstellen en voor het toekennen en afsluiten van contracten in het kader van het communautaire deelprogramma uitsluitend die welke voortvloeien uit contracten in het kader van dat deelprogramma. Met name zijn, waar het gaat om belastingheffing en douanerechten alsmede het gebruik van onderzoekresultaten, de algemene voorwaarden die gelden voor onderzoekcontracten binnen de Gemeenschap, behoudens dit artikel, mutatis mutandis van toepassing op onderzoekcontracten met Finse O & O-instellingen en personen.

Artikel 5

De Commissie doet Finland een exemplaar toekomen van de overeenkomstig artikel 4 van Beschikking 89/626/EEG opgestelde verslagen.

Artikel 6

Iedere overeenkomstsluitende partij verbindt zich ertoe, overeenkomstig haar eigen geldende regels en voorschriften, de bewegingen en het verblijf van onderzoekers die in Finland en in de Gemeenschap aan de onder deze Overeenkomst vallende activiteiten deelnemen, te vergemakkelijken.

Artikel 7

De Commissie en het Finse Centrum voor technologische ontwikkeling zorgen voor de tenuitvoerlegging van deze Overeenkomst.

Artikel 8

De bijlagen A, B, C en D vormen een integrerend deel van deze Overeenkomst.

Artikel 9

1. Deze Overeenkomst wordt gesloten voor de duur van het communautaire deelprogramma.

Indien de Gemeenschap het communautaire deelprogramma mocht herzien, kan de Overeenkomst op door beide partijen overeengekomen voorwaarden worden opgezegd. Finland wordt — binnen een week na goedkeuring door de Gemeenschap — op de hoogte gesteld van de exacte inhoud van het herziene deelprogramma. De overeenkomstsluitende partijen stellen elkaar binnen drie maanden na de vaststelling van het besluit van de Gemeenschap ervan in kennis of beëindiging van de Overeenkomst wordt overwogen.

2. Wanneer de Gemeenschap een nieuw O & O-programma op het gebied van bosbouw en houtproducten goedkeurt, kan de Overeenkomst, op door beide partijen overeengekomen voorwaarden, aanleiding geven tot nieuwe onderhandelingen, dan wel worden verlengd.

3. Behoudens lid 1 mag iedere overeenkomstsluitende partij deze Overeenkomst te allen tijde beëindigen met een opzegtermijn van zes maanden. De projecten en werkzaamheden die ten tijde van de beëindiging en/of het aflopen van deze Overeenkomst gaande zijn, worden voortgezet totdat ze zijn beëindigd volgens de in deze Overeenkomst neergelegde voorwaarden.

Artikel 10

Deze Overeenkomst wordt door de overeenkomstsluitende partijen goedgekeurd in het kader van hun eigen procedures.

De Overeenkomst treedt in werking op de datum waarop de overeenkomstsluitende partijen elkaar ervan in kennis hebben gesteld dat de daartoe benodigde procedures zijn afgerond.

Artikel 11

Deze Overeenkomst is van toepassing, enerzijds, op de gebieden waar het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap van toepassing is en onder de in dat Verdrag neergelegde voorwaarden en, anderzijds, op het grondgebied van de Republiek Finland.

Artikel 12

Deze Overeenkomst wordt opgesteld in twee exemplaren in de Deense, de Duitse, de Engelse, de Franse, de Griekse, de Italiaanse, de Nederlandse, de Portugese, de Spaanse en de Finse taal, zijnde alle teksten gelijkelijk authentiek.

*Namens de Raad
van de Europese Gemeenschappen*

*Voor de
Republiek Finland*

BIJLAGE A

**COMMUNAUTAIR DEELPROGRAMMA OP HET GEBIED VAN HERNIEUWBARE GRONDSTOFFEN:
BOSBOUW EN HOUTPRODUKTEN (MET INBEGRIJF VAN KURK) (FOREST, 1990-1992)**

Het communautaire deelprogramma beslaat de volgende onderzoekgebieden:

	<i>Indicatieve verdeling van de middelen (in miljoen ecu)</i>
1. <i>Bosbouwhulpbronnen</i>	4
1.1. <i>Verbetering van bomen</i>	
1.2. <i>Planning en beheer</i>	
1.3. <i>Bosbescherming</i>	
2. <i>Hout- en kurktechnologie</i>	4
2.1. <i>Kwaliteitsbeoordeling</i>	
2.2. <i>Verwerkingstechnologieën</i>	
3. <i>Pulp- en papierfabricage</i>	4
3.1. <i>Verbetering van de verpulpings- en bleekprocessen</i>	
3.2. <i>Verbetering van de papierfabricage en coating</i>	
Totaal	12

BIJLAGE B

**UITVOERING VAN HET DEELPROGRAMMA EN PERCENTAGE VAN DE FINANCIËLE DEEL-
NEMING VAN DE GEMEENSCHAP**

Het deelprogramma wordt ten uitvoer gelegd door middel van:

- i) onderzoekcontracten voor gezamenlijke rekening,
- ii) gecoördineerde acties,
- iii) coördinatieactiviteiten,
- iv) opleidings- en scholingsactiviteiten,
- v) studies en analyses.

Deelneming aan het deelprogramma staat open voor in de Gemeenschap en in Finland gevestigde universiteiten, onderzoekinstellingen en industriële ondernemingen, waaronder kleine en middelgrote ondernemingen, particulieren en combinaties daarvan. Als regel moeten de projecten transnationaal zijn, waarbij ten minste één projectpartner in de Gemeenschap gevestigd moet zijn.

In het geval van contracten voor gezamenlijke rekening bedraagt de bijdrage van de Gemeenschap normaal niet meer dan 50 % van de totale kosten, doch dit percentage kan worden gewijzigd naar gelang van de aard en het stadium van het onderzoek. Wanneer universiteiten en onderzoekinstellingen projecten in het kader van dit deelprogramma uitvoeren, kan de Gemeenschap tot 100 % van de daaraan verbonden extra kosten voor haar rekening nemen.

BIJLAGE C

FINANCIËLE BEPALINGEN

1. Overeenkomstig Beschikking 89/626/EEG tot vaststelling van het deelprogramma Forest wordt het voor de uitvoering van dit communautaire deelprogramma noodzakelijke bedrag geraamd op 12 000 000 ecu.
2. De financiële bijdrage van Finland voor deelneming aan het communautaire deelprogramma wordt geraamd op 280 423 ecu en wordt te zamen met mogelijke andere bijdragen van derde landen toegevoegd aan bovengenoemd bedrag, zoals bepaald in artikel 2 van deze Overeenkomst.
3. Het indicatieve tijdschema van de betalingsverplichtingen voor het deelprogramma Forest en van de bijdrage van Finland is als volgt:

(in ecu)

Betalingsverplichtingen van de Gemeenschap	1990	1991	1992	Totaal
Beheers- en huishoudelijke uitgaven	456 000	510 000	490 000	1 456 000
Contracten	2 644 000	6 090 000	1 810 000	10 544 000
Totaal	3 100 000	6 600 000	2 300 000	12 000 000
Bijdrage van Finland				
Beheers- en huishoudelijke uitgaven	10 656	11 918	11 451	34 025
Contracten	61 786	142 315	42 297	246 398
Totaal	72 442	154 233	53 748	280 423

BIJLAGE D

BEPALINGEN INZAKE FINANCIERING

1. In deze bijlage worden de bepalingen inzake de financiële bijdrage van Finland, bedoeld in artikel 2 van de Overeenkomst, uitgewerkt.
2. Aan het begin van elk jaar, of telkens wanneer het communautaire deelprogramma wordt herzien zodat het voor de tenuitvoerlegging noodzakelijk geachte bedrag moet worden verhoogd, zendt de Commissie Finland een verzoek tot overmaking van zijn bijdrage in de kosten van deze Overeenkomst.

Deze bijdrage wordt zowel in ecu als in Finse valuta uitgedrukt, waarbij de samenstelling van de ecu is gedefinieerd in Verordening (EEG) nr. 3180/78 ⁽¹⁾. De waarde van de bijdrage in Finse valuta wordt vastgesteld op de datum waarop de bijdrage wordt opgevraagd.

Finland stort zijn jaarlijkse bijdrage in de kosten van deze Overeenkomst aan het begin van elk jaar en uiterlijk drie maanden na opvraging. Elke vertraging in de storting van de bijdrage geeft aanleiding tot het betalen door Finland van rente ten bedrage van de hoogste discontovoet die in de Lid-Staten van de Gemeenschap op de vervaldatum wordt toegepast. Deze rente wordt verhoogd met 0,25 procentpunt per maand vertraging.

De aldus verhoogde rente geldt voor de gehele periode van de vertraging. De rente is evenwel alleen verschuldigd als de betaling meer dan drie maanden nadat de bijdrage door de Commissie is opgevraagd, geschiedt.

De reis- en verblijfkosten van de Finse vertegenwoordigers en deskundigen uit hoofde van hun deelneming aan de werkzaamheden van het in artikel 3 bedoelde Comité worden door de Commissie vergoed volgens de procedures die momenteel gelden voor de vertegenwoordigers en deskundigen van de Lid-Staten van de Gemeenschap en in het bijzonder volgens Besluit 84/338/Euratom, EGKS, EEG ⁽²⁾.

3. De door Finland gestorte bedragen worden als krediet voor het communautaire deelprogramma geboekt als begrotingsontvangsten op de betrokken post op de staat van ontvangsten van de algemene begroting van de Europese Gemeenschappen.
4. Voor het beheer van de kredieten geldt het vigerende Financieel Reglement van toepassing op de algemene begroting van de Europese Gemeenschappen.
5. Aan het eind van elk jaar wordt een rapport opgesteld over de stand van de kredieten voor het communautaire deelprogramma, dat ter informatie aan Finland wordt toegezonden.

⁽¹⁾ PB nr. L 379 van 30. 12. 1978, blz. 1. Verordening gewijzigd bij Verordening (EEG) nr. 1971/89 (PB nr. L 189 van 4. 7. 1989, blz. 1).

⁽²⁾ PB nr. L 177 van 4. 7. 1984, blz. 25.

BESLUIT VAN DE RAAD

van 29 juni 1992

betreffende de sluiting van de Samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Economische Gemeenschap en het Koninkrijk Zweden voor onderzoek en technologische ontwikkeling op de gebieden hernieuwbare grondstoffen: bosbouw en houtprodukten (met inbegrip van kurk) „Forest” en recycling van afval „Reward” (1990-1992)

(92/413/EEG)

DE RAAD VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap, inzonderheid op artikel 130 Q, lid 2,

Gezien het voorstel van de Commissie ⁽¹⁾,

In samenwerking met het Europese Parlement ⁽²⁾,

Gezien het advies van het Economisch en Sociaal Comité ⁽³⁾,

Overwegende dat de Raad bij Beschikking 89/626/EEG ⁽⁴⁾ een specifiek programma heeft vastgesteld voor onderzoek en technologische ontwikkeling op het gebied van grondstoffen en recycling (1990-1992); dat de Commissie bij artikel 8 van genoemde beschikking wordt gemachtigd om te onderhandelen over overeenkomsten met bepaalde derde landen, waaronder die Europese landen welke kaderovereenkomsten voor wetenschappelijke en technische samenwerking met de Gemeenschap hebben gesloten, ten einde deze landen bij het gehele programma of een deel daarvan te betrekken;

Overwegende dat de Raad bij Besluit 87/177/EEG ⁽⁵⁾ zijn goedkeuring heeft gehecht aan de sluiting namens de Europese Economische Gemeenschap van de kaderovereenkomst inzake wetenschappelijke en technische samenwerking tussen de Europese Gemeenschappen en onder meer het Koninkrijk Zweden;

Overwegende dat de Regering van Zweden verzocht heeft te mogen deelnemen aan twee deelprogramma's van bovengenoemd communautair onderzoekprogramma met betrek-

king tot bosbouw en houtprodukten (met inbegrip van kurk) als hernieuwbare grondstof (Forest) enerzijds en recycling van afval (Reward) anderzijds;

Overwegende dat de Gemeenschap en Zweden verwachten dat samenwerking tot wederzijds voordeel zal strekken en dat de Overeenkomst moet worden goedgekeurd,

BESLUIT:

Artikel 1

De Samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Economische Gemeenschap en het Koninkrijk Zweden voor onderzoek en technologische ontwikkeling op de gebieden hernieuwbare grondstoffen en recycling wordt namens de Gemeenschap goedgekeurd,

De tekst van de Overeenkomst is aan dit besluit gehecht.

Artikel 2

De Voorzitter van de Raad verricht de in artikel 10 van de Overeenkomst bedoelde kennisgeving ⁽⁶⁾.

Gedaan te Luxemburg, 29 juni 1992.

Voor de Raad

De Voorzitter

Carlos BORREGO

⁽¹⁾ PB nr. C 316 van 6. 12. 1991, blz. 10.

⁽²⁾ PB nr. C 94 van 13. 4. 1992, blz. 161, en besluit van 10 juni 1992 (nog niet verschenen in het Publikatieblad).

⁽³⁾ PB nr. C 106 van 27. 4. 1992, blz. 13.

⁽⁴⁾ PB nr. L 359 van 8. 12. 1989, blz. 16.

⁽⁵⁾ PB nr. L 71 van 14. 3. 1987, blz. 29.

⁽⁶⁾ De datum van inwerkingtreding van de Overeenkomst zal door het Secretariaat-generaal van de Raad in het *Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen* worden bekendgemaakt.

SAMENWERKINGSOVEREENKOMST

tussen de Europese Economische Gemeenschap en het Koninkrijk Zweden voor onderzoek en technologische ontwikkeling op de gebieden hernieuwbare grondstoffen: bosbouw en houtprodukten (met inbegrip van kurk) „Forest” en recycling van afval „Reward” 1990-1992

DE EUROPESE ECONOMISCHE GEMEENSCHAP,

hierna „Gemeenschap” te noemen, enerzijds

en

HET KONINKRIJK ZWEDEN,

hierna „Zweden” te noemen, anderzijds,

hierna de „overeenkomstsluitende partijen” te noemen,

OVERWEGENDE dat de Gemeenschap en Zweden een kaderovereenkomst voor wetenschappelijke en technische samenwerking hebben gesloten die op 27 augustus 1987 van kracht is geworden;

OVERWEGENDE dat de Raad van de Europese Gemeenschappen, hierna „Raad” te noemen, bij Beschikking 89/626/EEG van 20 november 1989 een programma heeft vastgesteld voor onderzoek en technologische ontwikkeling op het gebied van grondstoffen en recycling (1990-1992), dat onder meer twee deelprogramma's omvat met betrekking tot bosbouw en houtprodukten (met inbegrip van kurk) als hernieuwbare grondstof (Forest) enerzijds en recycling van afval (Reward) anderzijds, hierna „communautaire deelprogramma's” te noemen;

OVERWEGENDE dat de deelneming van Zweden aan de communautaire deelprogramma's zowel kan bijdragen tot een grotere doeltreffendheid van het onderzoek dat door de overeenkomstsluitende partijen op de gebieden bosbouw, houtprodukten en recycling van afval wordt uitgevoerd, als tot het vermijden van nodeloze duplicatie;

OVERWEGENDE dat de lopende besprekingen met betrekking tot een Europese economische ruimte tussen de Gemeenschap en de EVA-landen waarschijnlijk tot resultaat op O & O-gebied zullen leiden, zodat de overeenkomstsluitende partijen formules moeten trachten te vinden voor verdere samenwerking bij O & O in de sector grondstoffen en recycling waarbij rekening met deze ontwikkeling wordt gehouden;

OVERWEGENDE dat de Gemeenschap en Zweden verwachten dat de deelneming van Zweden aan de communautaire deelprogramma's beide partijen tot voordeel zal strekken,

ZIJN HET VOLGENDE OVEREENGEKOMEN:

Artikel 1

Zweden wordt per 20 november 1989 betrokken bij de tenuitvoerlegging van de in bijlage A neergelegde communautaire deelprogramma's. De uitvoering van de deelprogramma's en het percentage van de financiële deelneming van de Gemeenschap zijn omschreven in bijlage B.

Artikel 2

De financiële bijdrage uit hoofde van de deelneming van Zweden aan de tenuitvoerlegging van de communautaire deelprogramma's wordt vastgesteld naar rato van het bedrag dat jaarlijks in de algemene begroting van de Europese Gemeenschappen beschikbaar is voor kredieten ter dekking van de betalingsverplichtingen welke overeen-

komen met de financiële verplichtingen van de Commissie van de Europese Gemeenschappen, hierna „Commissie” te noemen, voor werkzaamheden die moeten worden uitgevoerd in het kader van onderzoekcontracten voor gezamenlijke rekening die noodzakelijk zijn voor de tenuitvoerlegging van de communautaire deelprogramma's, alsmede voor beheers- en huishoudelijke uitgaven voor genoemde deelprogramma's.

De evenredigheidsfactor die bepalend is voor de bijdrage van Zweden, resulteert uit de verhouding tussen het bruto binnenlands product (BBP) van Zweden tegen marktprijzen en de som van de bruto binnenlandse produkten tegen marktprijzen van de Lid-Statens van de Gemeenschap en Zweden. Deze verhouding wordt berekend op grond van de meest recente statistische gegevens van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO).

De voor de uitvoering van de communautaire deelprogramma's noodzakelijk geachte middelen, het bedrag van de bijdrage van Zweden en het tijdschema van de geraamde betalingsverplichtingen zijn opgenomen in bijlage C.

De bepalingen inzake de financiële bijdrage van Zweden zijn neergelegd in bijlage D.

Artikel 3

1. Voor deze Overeenkomst wordt hierbij een samenwerkingscomité opgericht dat de Commissie moet bijstaan bij de tenuitvoerlegging van de deelprogramma's voor onderzoek en technologische ontwikkeling op de gebieden hernieuwbare grondstoffen en recycling (1990-1992), vastgesteld bij Beschikking 89/626/EEG, hierna „Comité” te noemen.

2. Het Comité bestaat uit vertegenwoordigers van de Gemeenschap en Zweden.

3. Het Comité wordt geraadpleegd over alle aangelegenheden in verband met de tenuitvoerlegging van deze Overeenkomst. Het doet hiertoe aanbevelingen.

4. De vertegenwoordiger van de Gemeenschap treft de ter zake dienende maatregelen om zorg te dragen voor coördinatie tussen de tenuitvoerlegging van deze Overeenkomst en de besluiten die door de Gemeenschap worden genomen in verband met de tenuitvoerlegging van de communautaire deelprogramma's.

5. Met het oog op een correcte tenuitvoerlegging van deze Overeenkomst wisselen de overeenkomstsluitende partijen op verzoek van een van de partijen informatie uit en plegen zij overleg in het Comité.

6. Het Comité stelt zijn reglement van orde vast en het komt op verzoek van een van de overeenkomstsluitende partijen bijeen overeenkomstig de in het reglement van orde neergelegde voorwaarden.

Artikel 4

Voor Zweedse O & O-instellingen en personen zijn de voorwaarden voor de indiening en evaluatie van onderzoekvoorstellen en voor het toekennen en afsluiten van contracten in het kader van de communautaire deelprogramma's uitsluitend die welke voortvloeien uit contracten in het kader van die deelprogramma's. Met name zijn, waar het gaat om belastingheffing en douanerechten alsmede het gebruik van onderzoekresultaten, de algemene voorwaarden die gelden voor onderzoekcontracten binnen de Gemeenschap, behoudens dit artikel, mutatis mutandis van toepassing op onderzoekcontracten met Zweedse O & O-instellingen en personen.

Artikel 5

De Commissie doet Zweden een exemplaar toekomen van de overeenkomstig artikel 4 van Beschikking 89/626/EEG opgestelde verslagen.

Artikel 6

Iedere overeenkomstsluitende partij verbindt zich ertoe, overeenkomstig haar eigen regels en voorschriften, de bewegingen en het verblijf van onderzoekers die in Zweden en in de Gemeenschap aan de onder deze Overeenkomst vallende activiteiten deelnemen, te vergemakkelijken.

Artikel 7

De Commissie en de Zweedse Nationale Raad voor industriële en technische ontwikkeling (voor de deelprogramma's Forest en Reward) en de Zweedse Raad voor bosbouw- en landbouwonderzoek (alleen voor het deelprogramma Forest) zorgen voor de tenuitvoerlegging van deze Overeenkomst.

Artikel 8

De bijlagen A, B, C en D vormen een integrerend deel van deze Overeenkomst.

Artikel 9

1. Deze Overeenkomst wordt gesloten voor de duur van de communautaire deelprogramma's.

Indien de Gemeenschap de communautaire deelprogramma's mocht herzien, kan de Overeenkomst op door beide partijen overeengekomen voorwaarden worden opgezegd. Zweden wordt — binnen een week na goedkeuring door de Gemeenschap — op de hoogte gesteld van de exacte inhoud van de herziene deelprogramma's. De overeenkomstsluitende partijen stellen elkaar binnen drie maanden na de vaststelling en het besluit van de Gemeenschap ervan in kennis of beëindiging van de Overeenkomst wordt overwogen.

2. Wanneer de Gemeenschap een nieuw O & O-programma op de gebieden bosbouw, houtproducten en/of recycling van afval goedkeurt, kan de Overeenkomst, op door beide partijen overeengekomen voorwaarden, aanleiding geven tot nieuwe onderhandelingen, dan wel worden verlengd.

3. Behoudens lid 1 mag iedere overeenkomstsluitende partij deze Overeenkomst te allen tijde beëindigen met een opzegtermijn van zes maanden. De projecten en werkzaamheden die ten tijde van de beëindiging en/of het aflopen van deze Overeenkomst gaande zijn, worden voortgezet totdat ze zijn beëindigd volgens de in deze Overeenkomst neergelegde voorwaarden.

Artikel 10

Deze Overeenkomst wordt door de overeenkomstsluitende partijen goedgekeurd in het kader van hun eigen procedures.

De Overeenkomst treedt in werking op de datum waarop de overeenkomstsluitende partijen elkaar ervan in kennis hebben gesteld dat de daartoe benodigde procedures zijn afgerond.

Artikel 11

Deze Overeenkomst is van toepassing, enerzijds, op de gebieden waar het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap van toepassing is en onder de in dat Verdrag neergelegde voorwaarden en, anderzijds, op het grondgebied van het Koninkrijk Zweden.

Artikel 12

Deze Overeenkomst wordt opgesteld in twee exemplaren in de Deense, de Duitse, de Engelse, de Franse, de Griekse, de Italiaanse, de Nederlandse, de Portugese, de Spaanse en de Zweedse taal, zijnde alle teksten gelijkelijk authentiek.

*Namens de Raad
van de Europese Gemeenschappen*

*Voor het
Koninkrijk Zweden*

BIJLAGE A

COMMUNAUTAIRE DEELPROGRAMMA'S OP HET GEBIED VAN GRONDSTOFFEN
EN RECYCLING (1990 - 1992)

De communautaire deelprogramma's beslaan de volgende onderzoekgebieden:

	<i>Indicatieve verdeling van de middelen (in miljoen ecu)</i>
A. Hernieuwbare grondstoffen: bosbouw en houtprodukten (met inbegrip van kurk) (Forest)	
1. <i>Bosbouwhulpbronnen</i>	4
1.1. Verbetering van bomen	
1.2. Planning en beheer	
1.3. Bosbescherming	
2. <i>Hout- en kurktechnologie</i>	4
2.1. Kwaliteitsbeoordeling	
2.2. Verwerkingstechnologieën	
3. <i>Pulp- en papierfabricage</i>	4
3.1. Verbetering van de verpulpings- en bleekprocessen	
3.2. Verbetering van de papierfabricage en coating	
Totaal	12
B. Recycling van afval (Reward)	
1. <i>Bemonstering, analyse en classificatie van afval; afvalstatistiek</i>	1
1.1. Huishoudelijk afval en stadsafval	
1.2. Industrieel afval	
1.3. Emissies van residuen van afvalbehandeling	
2. <i>Recyclingtechnologieën</i>	4
2.1. Scheiding en terugwinning	
2.2. Veredeling en gebruik van teruggewonnen produkten	
2.3. Productie van chemicaliën	
2.4. Voorkoming van emissies uit recyclingprocessen	
2.5. Veredeling van lignocelluloseafval (COST-project 84)	
2.6. Compostereren	
3. <i>Productie van energie uit afval</i>	1
3.1. Productie en verbranding van brandstoffen afkomstig uit afval (RDF)	
3.2. Pyrolyse en vergassing	
Totaal	6

BIJLAGE B**UITVOERING VAN DE DEELPROGRAMMA'S EN PERCENTAGE VAN DE FINANCIËLE DEELNEMING VAN DE GEMEENSCHAP**

De deelprogramma's worden ten uitvoer gelegd door middel van:

- i) onderzoekcontracten voor gezamenlijke rekening,
- ii) gecoördineerde acties,
- iii) coördinatieactiviteiten,
- iv) opleidings- en scholingsactiviteiten,
- v) studies en analyses.

Deelneming aan de deelprogramma's staat open voor in de Gemeenschap en in Zweden gevestigde universiteiten, onderzoekinstellingen en industriële ondernemingen, waaronder kleine en middelgrote ondernemingen, particulieren en combinaties daarvan. Als regel moeten de projecten transnationaal zijn, waarbij ten minste één projectpartner in de Gemeenschap gevestigd moet zijn.

In het geval van contracten voor gezamenlijke rekening bedraagt de bijdrage van de Gemeenschap normaal niet meer dan 50 % van de totale kosten, doch dit percentage kan worden gewijzigd naar gelang van de aard en het stadium van het onderzoek. Wanneer universiteiten en onderzoekinstellingen projecten in het kader van deze deelprogramma's uitvoeren, kan de Gemeenschap tot 100 % van de daaraan verbonden extra kosten voor haar rekening nemen.

BIJLAGE C

FINANCIËLE BEPALINGEN

1. Overeenkomstig Beschikking 89/626/EEG tot vaststelling van de deelprogramma's Forest en Reward wordt het voor de uitvoering van deze communautaire deelprogramma's noodzakelijke bedrag geraamd op 12 000 000 ecu voor Forest en 6 000 000 ecu voor Reward.
2. De financiële bijdragen van Zweden voor deelneming aan de communautaire deelprogramma's worden geraamd op 454 534 ecu voor Forest en 227 267 ecu voor Reward en worden te zamen met mogelijke andere bijdragen van derde landen toegevoegd aan bovengenoemde bedragen, zoals bepaald in artikel 2 van deze Overeenkomst.
3. Het indicatieve tijdschema van de betalingsverplichtingen voor de deelprogramma's Forest en Reward en van de bijdragen van Zweden is als volgt:

FOREST

(in ecu)

Betalingsverplichtingen van de Gemeenschap	1990	1991	1992	Totaal
Beheers- en huishoudelijke uitgaven	456 000	510 000	490 000	1 456 000
Contracten	2 644 000	6 090 000	1 810 000	10 544 000
Totaal	3 100 000	6 600 000	2 300 000	12 000 000
Bijdrage van Zweden				
Beheers- en huishoudelijke uitgaven	17 272	19 318	18 560	55 150
Contracten	100 149	230 676	68 559	399 384
Totaal	117 421	249 994	87 119	454 534

REWARD

(in ecu)

Betalingsverplichtingen van de Gemeenschap	1990	1991	1992	Totaal
Beheers- en huishoudelijke uitgaven	210 000	230 000	220 000	660 000
Contracten	1 490 000	2 570 000	1 280 000	5 340 000
Totaal	1 700 000	2 800 000	1 500 000	6 000 000
Bijdrage van Zweden				
Beheers- en huishoudelijke uitgaven	7 954	8 712	8 333	24 999
Contracten	56 438	97 346	48 484	202 268
Totaal	64 392	106 058	56 817	227 267

BIJLAGE D

BEPALINGEN INZAKE FINANCIERING

1. In deze bijlage worden de bepalingen inzake de financiële bijdrage van Zweden, bedoeld in artikel 2 van de Overeenkomst, uitgewerkt.
2. Aan het begin van elk jaar, of telkens wanneer de communautaire deelprogramma's worden herzien zodat het voor de tenuitvoerlegging noodzakelijk geachte bedrag moet worden verhoogd, zendt de Commissie Zweden een verzoek tot overmaking van zijn bijdrage in de kosten van deze Overeenkomst.

Deze bijdrage wordt zowel in ecu als in Zweedse valuta uitgedrukt, waarbij de samenstelling van de ecu is gedefinieerd in Verordening (EEG) nr. 3180/78 ⁽¹⁾. De waarde van de bijdrage in Zweedse valuta wordt vastgesteld op de datum waarop de bijdrage wordt opgevraagd.

Het Koninkrijk Zweden stort zijn jaarlijkse bijdrage in de kosten van deze Overeenkomst aan het begin van elk jaar en uiterlijk drie maanden na opvraging. Elke vertraging in de storting van de bijdrage geeft aanleiding tot het betalen door het Koninkrijk Zweden van rente ten bedrage van de hoogste discontovoet die in de Lid-Staten van de Gemeenschap op de vervaldatum wordt toegepast. Deze rente wordt verhoogd met 0,25 procentpunt per maand vertraging.

De aldus verhoogde rente geldt voor de gehele periode van de vertraging. De rente is evenwel alleen verschuldigd als de betaling meer dan drie maanden nadat de bijdrage door de Commissie is opgevraagd, geschiedt.

De reis- en verblijfkosten van de Zweedse vertegenwoordigers en deskundigen uit hoofde van hun deelneming aan de werkzaamheden van het in artikel 3 bedoelde Comité worden door de Commissie vergoed volgens de procedures die momenteel gelden voor de vertegenwoordigers en deskundigen van de Lid-Staten van de Gemeenschap en in het bijzonder volgens Besluit 84/338/Euratom, EGKS, EEG ⁽²⁾.

3. De door Zweden gestorte bedragen worden als krediet voor de communautaire deelprogramma's geboekt als begrotingsontvangsten op de betrokken post op de staat van ontvangsten van de algemene begroting van de Europese Gemeenschappen.
4. Voor het beheer van de kredieten geldt het vigerende Financieel Reglement van toepassing op de algemene begroting van de Europese Gemeenschappen.
5. Aan het eind van elk jaar wordt een rapport opgesteld over de stand van de kredieten voor de communautaire deelprogramma's, dat ter informatie aan Zweden wordt toegezonden.

⁽¹⁾ PB nr. L 379 van 30. 12. 1978, blz. 1. Verordening gewijzigd bij Verordening (EEG) nr. 1971/89 (PB nr. L 189 van 4. 7. 1989, blz. 1).

⁽²⁾ PB nr. L 177 van 4. 7. 1984, blz. 25.